

SADRŽAJ

GENERALNA SKUPŠTINA EUROPSKOG SAVEZA	2
SKUPŠTINA KING KLUBA HRVATSKE	4
DEVETA KING IZLOŽBA - NOVIGRAD.....	5
O RADU ODBORA ZA HRVATSKE IZVORNE PASMINE.....	6
IZLOŽBENI KALENDAR.....	8
NACIONALNE IZLOŽBE ČLANICA EE-SAVEZA.....	9
EUROPSKE IZLOŽBE "SPECIJALKE".....	10
BRODSKI PREVRTAČ.....	11
PONEŠTO O UZGOJU.....	12
HIT VIJESTI.....	14
ZEBICA - PRVA DAMA KAVEZA.....	16
NUBIJSKE GRLICE.....	16
GOLUBIĆI.....	18
UZGOJ HRVATSKIH IZVORNIH PASMINA.....	19
NEŠTO O PORIJEKLU KOKOŠI.....	20
PREPELICE.....	22
UKRASNI FAZANI.....	24
UZGOJ KUNIĆA.....	26
PATULJASTI KUNIĆI.....	29
OVNOLIKI KUNIĆI.....	31
POZIV UZGAJATELJIMA.....	32
OGLASI.....	33

Generalna skupština Europskog saveza

Predsjednik europskog saveza gosp. Urs Freiburghaus podnosi izvješće generalnoj skupštini

Skupština Europskog saveza užgajatelja peradi, golubova, kunića i zamoraca, u organizaciji domaćina Švedskog saveza užgajatelja malih životinja, odžana je u Malmöu u Švedskoj od 09. do 11. svibnja 2002. godine. S već uobičajenim programom i dnevnim redom, okupila je impozantan broj delegata i gostiju iz gotovo cijele Europe, predstavnike većine nacionalnih saveza u kuničarskim, peradarskim i golubarskim sekcijama. Rad se odvijao sljedećim kronološkim redom.

U četvrtak 09.05.02. god. održana je sjednica predsjedništva Europskog saveza, a poslije toga održane su sjednice komisija za standarde Europskog saveza. U petak 10. 05.02. god održane su zasebno sjednice svih sekcija, a u subotu 11.05.02. god. održana je generalna skupština svih sekcija zajedno.

Uz službeni, oficijelni dio zasjedanja, domaćin je priredio niz zanimljivosti, izleta, posjeta muzejima, turističkim atrakcijama, seoskim dvorištima s prikazom svojih autohtonih pasmina životinja, parkovima, agronomskom fakultetu, a sve delegate i goste primio je i pozdravio uz domjenak i gradonačelnik Malmöa u Gradskoj vjećnici. Po završetku trodnevnog zasjedanja, organizator se pobrinuo da svima ostane u sjećanju generalna skupština Europskog saveza održana u Švedskoj, organizacijom banketa u velikoj dvorani Hotela Ibis u kojem su i bili smješteni svi delegati i gosti. Iz opsežnog dnevnog reda svih komisija, svih sekcija, kao i generalne skupštine Europskog Saveza, izdvojiti ću ono što je najvažnije i najzanimljivije Hrvatskom savezu, njegovim članicama i užgajateljima. Naime

Europska komisija za standarde, sekcije za golubarstvo Europskog saveza, pod predsjedanjem gospodina Jean Luis Frindela, priznala je "brodskog prevrtača" o čemu je predsjednik komisije izvjestio delegate Sekcije za golubarstvo koji su izvješće prihvatali, a predsjednik Sekcije za golubarstvo dr. Werner Lüthgen je u svom izvješću, o tome upoznao Generalnu skupštinu Europskog saveza koja je izvješće također prihvatile. Valja se podsjetiti da je Europski savez prije dvije godine priznao "Sisačkog prevrtača" što je bila prva hrvatska pasmina priznata od strane Europskog saveza, a evo već nakon dvije godine, još jedna hrvatska pasmina registrirana u Jedinstvenom imeniku europskih pasmina golubova pod brojem EE-949. Podsjetimo "Sisački prevrtač" je registriran pod brojem EE-938. Veliki je to uspjeh Hrvatskog saveza i svih udruga i užgajatelja koji su dali ne malo doprinosa u promociji Hrvatskih pasmina. I to nije kraj, idemo dalje, imamo mi još Hrvatskih pasmina i golubova i peradi i kunića, ali o tome drugom prilikom.

Posebno interesantno za naše užgajatelje je i ovaj puta, na Generalnoj skupštini objavljen i podijeljen Kalendar nacionalnih

Rad sekcije za golubarstvo
EE-saveza

Predsjednik sekcije za golubarstvo dr. Werner Lüthgen podnosi izvješće

izložbi članica Europskog saveza za izložbenu sezonu 2002./2003.god. među kojima je i datum naše 11.državne izložbe u Slavonskom Brodu koja će se održati 17.-19. siječnja 2003.godine, a na koju su pozvani kao počasni gosti Hrvatskog saveza, te potvrdili svoj dolazak, dr. Werner Lüthgen, predsjednik Sekcije za golubarstvo Europskog saveza i gospodin Günter Stach dopisnik "Kleintierzüchter". To je prilika da u pravom svjetlu prezentiramo Hrvatski savez i hrvatske pasmine, kao i cijelokupni uzgoj malih životinja u Hrvatskoj.

Posebno zanimanje svih delegata je izazvalo izvješće predstavnika Nizozemskog saveza o pripremama organizacije 27. Europske izložbe, koja će se održati 2003. godine u 11. mjesecu u Nizozemskom gradu Züdlarenu. Svi uvjeti izlaganja su već poznati, a na nama je da se dobro pripremimo i predstavimo još bolje nego do sada. Ne sumnjam da će tako i biti. O detaljima će na vrijeme sve udruge članice Hrvatskog saveza i svi zainteresirani uzgajatelji biti obaviješteni.

Na dnevnom redu našli su se "sistemi ocjenjivanja" i bodovne liste svih članica Europskog

saveza. Većina članica, a među njima i Hrvatska, prihvatali su novi kombinirani sistem ocjenjivanja, kao i bodovnu listu u rasponu od 90 do 97 bodova. Stare, ili drugačije bodovne liste još imaju Mađarska, Češka, Poljska, Slovačka, Norveška i Švedska, dok Velika Britanija ima samo opisni sistem bez bodovanja. Od posebne važnosti je i održavanje i organizacija seminara za suce ocjenjivače članica Europskog saveza koji se

za suce golubare i peradare treba održati ove godine u Austriji u

Sa zasjedanja generalne skupštine (Malmö Švedska)

Skupština "King Kluba Hrvatske"

Pech; u gostima Mađarskom King-klubu

Redovna godišnja skupština "King kluba Hrvatske", kluba koji okuplja sve ozbiljne uzgajatelje kingova u Hrvatskoj, ove godine održana je 01. lipnja 2002. godine, u Donjem Miholjeu, na poznatom miholjačkom izletištu "Stara drava". Dobar odaziv članstva, iz Istre, središnje i sjeverozapadne Hrvatske, a naravno i iz Slavonije, kao i gostiju, te dogovri i doneseni zaključci dali su posebnu važnost ovog sastanka i vjerojatno će uvelike utjecati na budući rad King kluba. Gosti iz Mađarskog king kluba, među kojima je desetak najmlajnijih uzgajatelja i sudaca, predvođeni njihovim predsjednikom Lasom Kovačem iz Budimpešte, zainteresirani su da se suradnja ova dva kluba, a koja je počela još prije nekoliko godina proširi i produbi. S tim u vezi doneseni su i konkretni zaključci i odluke. Naime dva najpoznatija suca specijalista za kingove iz Mađarske, Eibel Istvan i Kovač Laslo, ocjenjivati će hrvatske golubove na specijalnoj izložbi kingova koja će se održati u siječnju 2003. god. u Virovitici. Nadalje, King klub Hrvatske sudjelovat će na "specijalki" u Budimpešti, na kojoj će golubove ocjenjivati Amerikanac Bil Harison, a predstavnici King kluba Hrvatske sudjelovat će, kao

gosti, u radu skupštine mađarskog king kluba koja će se održati u srpnju mjesecu 2002. u Pećuhu. Nakon službenog dijela skupštine, pozdravnih govora predsjednika King kluba Hrvatske, Josipa Šimunovića i predsjednika mađarskog king kluba Lasla Kovača, te, predsjednika Hrvatskog saveza Većeslava Vostrela, koji je ujedno i član king kluba, a uz kojega je ispred hrvatskog saveza bio i nazočan tajnik Hrvatskog saveza Vladimir Pavin, zajedničke snimke, izmjene prikladnih poklona i pregleda mladih golubova iz ovogodišnjeg uzgoja, za koje su naši uzgajatelji, od kolega iz Mađarske dobili riječi pohvale, nastavilo se s druženjem, uz obilje hrane, domaćih

specijaliteta i pića, do kasnih popodnevnih sati.

U međuvremenu, do izlaska ovoga članka, održana je i skupština Mađarskog king kluba u Pećuhu 27. srpnja 2002. godine, na kojoj su, po dogovoru iz D. Miholjca, sudjelovali predstavnici "King kluba Hrvatske" predvođeni svojim predsjednikom Josipom Šimunovićem i potvrdili sve donesene dogovore i zaključke sa prethodne skupštine. Mađarski kolege su predstavnike "King kluba Hrvatske" također vrlo lijepo ugostili, a prezentirali su i pedesetak kingova ovogodišnjeg uzgoja svih boja i zavidne kvalitete. Po završetku skupštine, neformalnog druženja uz hranu i piće, izmjene iskustava i pregleda predstavljenih mladih golubova, naši uzgajatelji posjetili su i neke eminentne uzgajatelje u njihovim domovima i pregledali ovogodišnji uzgoj. Nema sumnje da su ovakva druženja, izmjena iskustava, kvalitetnih grla, izmjena i pozivanje inozemnih sudaca, posebno sudaca ocjenjivača iz Amerike, zemlje koja prednjači i diktira standard kinga, od izuzetnog značaja za oba kluba i da će zasigurno rezultirati unapređenjem uzgoja i kvalitete golubova u obje zemlje.

Vladimir Pavin

Predstavnici King kluba Hrvatske u Pećuhu
B. Hozlinger, J. Šimunović

DEVETA IZLOŽBA KING KLUBA HRVATSKE

NOVIGRAD 01.02.-12.2001.

J. Šimunović, M. Desančić, R. Košak, C. Oliboni- sudac
R. Basiaco i J. Toplak

Na izložbi je sudjelovalo 14 izlagača iz cijele Hrvatske. Ocjenjivanje eksponata izvršio je gospodin Oliboni Carlo iz Italije. Izloženo je ukupno 142 KINGA i to 123 u mladoj i 19 u staroj kategoriji. Prvi dan su svi golubovi ocijenjeni i to opisno. Drugi dan svi ocijenjeni kingovi sa 95 bodova i više, po kategorijama, su svrstani sistemom eliminacije. U kategoriji bijeli, mladi, muški natjecalo se 32 kinga.

1. KOŠAK ROBERT HR-01-K 316
  2. JULIJE TOPLAK HR-01-K 407
  3. KOŠAK ROBERT HR-01-K 310
  4. ROBERTO BASIACO HR-01-K 351
  5. JULIJE TOPLAK HR-01-K 403
  6. MARIJAN ĐAKIĆ HR-01-K 607
- U kategoriji 0.1 bijele boje natjecalo se 28 kingova:
1. JOSIP ŠIMUNOVIĆ HR-01-K 008
  2. ROBERTO BASIACO HR-01-K 344
  3. JULIJE TOPLAK HR-01-K 417
  4. MILAN DESANČIĆ HR-01-K 371
  5. JOSIP ŠIMUNOVIĆ HR-01-K 041

C. Oliboni prilikom ocjenjivanja

6. KOŠAK ROBERT HR-01-K 300
- U kategoriji 1.0 plave boje natjecalo se 7 kingova
1. MLADEN ČIZMENŠINKIN HR-01-M 004
- U kategoriji 0.1 plave boje natjecalo 12 kingova
1. MLADEN ČIZMENŠINKIN HR-01-M 005
- U kategoriji 1.0 plavo-kovane, kovane boje natjecalo se 8 kingova
1. MLADEN ČIZMENŠINKIN HR-01-M 011
- U kategoriji plavo-kovane, kovane, srebrne i indigo boje natjecalo se 11 kingova
1. MLADEN ČIZMENŠINKIN HR-01-M 007
- U kategoriji 1.0 i 0.1 crvene boje natjecalo se ukupno 9 kingova
1. VEĆESLAV VOSTREL HR-01-D 128
- U kategoriji 1.0 i 0.1 crne boje natjecalo se ukupno 10 kingova
1. VLADIMIR HEGEDUŠIĆ HR-01-958
- U kategoriji A.O.C. (neodređena boja) 1.0 i 0.1 natjecalo se 8 kingova
1. KOŠAK ROBERT HR-01-K 308
- U kategoriju "stari", takmičilo se

ukupno 19 kingova i to u bijeloj, plavoj i A.O.C. boji,

U kategoriji 1.0 pobjednik je:

1. KOŠAK ROBERT HR-00-E 870

U kategoriji 0.1 pobjednik je:

1. ROBERTO BASIACO HR-00-E 304

Dalje su svi prvoplasirani kingovi po kategorijama ušli u finalno takmičenje, sistemom na ispadanje. Na takav način smo došli do šampiona izložbe.

1. ROBERT KOŠAK HR-01-K 316

2. ROBERTO BASIACO HR-00-E 304

3. MLADEN ČIZMENŠINKIN HR-01-M 005

4. VLADIMIR HEGEDUŠIĆ HR-01-H 958

5. MLADEN ČIZMENŠINKIN HR-01-M 007

6. JOSIP ŠIMUNOVIĆ HR-01-K 308

7. ROBERT KOŠAK HR-01-K 308

8. ROBERT KOŠAK HR-00-E 870

9. VEĆESLAV VOSTREL HR-01-D 128

Šest uzgajivača koji su na izložbi sudjelovali sa po najmanje 10 kingova takmičili su se za najboljeg uzgajivača godine. Pobjednik je MLADEN ČIZMENŠINKIN i postao je "MAJSTOR UZGAJIVAČA KINGOVA ZA 2001. GODINU" uz pehare i priznanja dobio je 600,00 kn od učesnika takmičenja. Redoslijed slijedeći:

1. MLADEN ČIZMENŠINKIN 943,5 bod.

2. ROBERT KOŠAK 942,5 bodova

3. VLADIMIR HEGEDUŠIĆ 941,5 bod.

4. JOSIP ŠIMUNOVIĆ 940,5 bodova

5. MILAN DESANČIĆ 934,0 bodova

6. VEĆESLAV VOSTREL 925,5 bodova

Organizaciju ove izložbe od strane "FANGANEL" iz BUJA i KING-KLUBA HRVATSKE izvršili su u cijelisti ROBERTO B A S I A C O i M I L A N DESANČIĆ.

Julio Toplak

O radu Odbora za hrvatske izvorne pasmine malih životinja

U novoj državi Hrvatskoj formiran je 1991. godine Hrvatski savez udruga uzgajatelja malih životinja. Savez je ujedinio četrdesetak članica koje su sačinjavali uzgajatelji golubova, kunića, ukrasne peradi, ptica, krznašica, akvarijskih ribica i drugih malih životinja. Početkom 1994. godine skupština Hrvatskog saveza imenuje Odbor za hrvatske izvorne pasmine malih životinja. U Odbor su izabrani Vladimir Čižmešija iz Donje Dubrave ne mjesto predsjednika te Josip Bednjačić iz Bjelovara i Branko Žugaj iz Siska za članove. Osnovni zadaci i smjernice novog odbora su poticanje, stručno pomaganje, nadziranje, popularizacija i evidencija uzgoja postojećih hrvatskih izvornih pasmina malih životinja. Ubrzo je napravljen Pravilnik rada Odbora kojim su regulirana pravila rada Odbora, uvjeti stvaranja i standardizacije novih domaćih pasmina malih životinja. Napravljen je uvid u postojeću dokumentaciju i registar važećih standara za četiri pasmine golubova o to: dalmatinsku zimovku, sisačkog prevrtača, kokoš hrvaticu i velikog bijelojaljenog kunića.

U dalnjem tekstu dajem pregled najvažnijih aktivnosti Odbora tijekom osmogodišnjeg rada. Donešeno je nekoliko programa radi upoznavanja javnosti i državnih institucija o stanju postojećih, stvaranju novih i spašavanju domaćih pasmina. Uzroci nestajanju starih pasmina leže u brzim i naglim promjenama tehnologije uzgoja i korištenja domaćih životinja, pomodarstvu i aktualnim tržišnim uvjetima. Članovi Odbora kontinuirano rade na programu omasovljenja uzgoja postojećih registriranih pasmina, povratku određenog broja jedinki iz stranog uzgoja, prikupljanju pisane i fotografске

dokumentacije te priznavanju radnih standara domaćih pasmina. Istom metodom je do sada učinjeno priznavanje radnog standarda kokoši križevačke kukmice, posavske kukmaste kokoši, dravske guske. Kod golubova je priznat najprije radni standard, a kasnije i državni standard brodskog prevrtača.

Vrlo ozbiljne pripreme napravljene su na polju marketinga prilikom izlaganja naših domaćih pasmina na 25. Europskoj izložbi u Brnu i 26. Europskoj izložbi u Welsu. Za izložbu u Brnu napravljen je propagandni plakat koji prikazuje sve domaće pasmine, a za europsku izložbu u austrijskom mjestu Wels, brošura "Hrvatske autohtone pasmine malih životinja". Moram napomenuti da su vodeći ljudi Saveza u raznim vidovima potpomogli rad Odbora, a time i razvoj hrvatskih pasmina. Uvedena je polovična kaveznina na državnim izložbama, isto preporučeno lokalnim izložbama te je sufinancirano izlaganje na europskim izložbama. Time je omogućeno da na Europskoj izložbi izložimo 152 primjerka domaćih hrvatskih pasmina i osvojimo solidan broj nagrada. Najdraža nagrada za naš trud bilo je priznanje sisačkog prevrtača, a kasnije i brodskog prevrtača kao nove europske pasmine golubova.

Nadam se da će Odbor u daljnjoj koordiniranoj suradnji sa Stručnim odborom i Odborom sudaca provoditi edukaciju sudaca i uzgajatelja te uskladivati standarde domaćih pasmina s europskim EE modelom. Time bi zajedničkim snagama doprinijeli priznavanju i ostalih domaćih pasmina. Osvrnuo bih se na zakonsku zaštitu hrvatskih izvornih pasmina malih životinja kao jedan od vidova očuvanja visokog stupnja biološke

različitosti Lijepe Naše. Godine 1992. u Rio de Janeirou je održana Konferencija o biološkoj različitosti na kojoj je utvrđeno da proces izumiranja obuhvaća sve veći broj domaćih pasmina i divljih vrsta. Procjenjuje se da je ugrožen opstanak približno 30% pasmina domaćih životinja. Nestankom pasmina opada stupanj biološke različitosti unutar vrsta što predstavlja nenadoknadivu štetu. Biološka različitost organizama je temeljni uvjet za opstanak i selekcijski napredak. Ujedinjeni narodi prihvataju Konvenciju o biološkoj različitosti kojoj je i Republika Hrvatska potpisnik. Hrvatski Sabor ju je ratificirao 1996. godine i time se obvezao donijeti program zaštite i očuvanja biodiverziteta na nacionalnoj razini. Tu su, naravno, uključene i hrvatske izvorne pasmine malih životinja. Kao što je vidljivo iz rečenoga, imamo zakonsku podlogu da u narednom razdoblju izradimo programe i projekte očuvanja postojećih i identifikacije novih izvornih pasmina, tražeći pritom finansijsku i stručnu pomoć odgovarajućih državnih ministarstava.

Izuzetno priznanje i zahvalu zaslužuju svи simpatizeri i uzgajatelji hrvatskih domaćih pasmina, a posebno članovi Odbora: Željko Ač, Josip Bertinovec, Goran Čižmešija, Milivoj Galeković, Vilim Jakobović, Željko Lisjak, Adolf Ringel, Milan Vlašić, Josip Vojta, Večeslav Vostrel, Vladimir Pavin i Dario Zdelarec. Svi su oni, svaki na svoj način, doprinijeli očuvanju hrvatskih izvornih pasmina malih životinja kao djela prirodne i kulturne baštine hrvatskog naroda.

Predsjednik Odbora za hip:
Vladimir Čižmešija

**HRVATSKI SAVEZ UDRUGA UZGAJATELJA MALIH ŽIVOTINJA ODBOR ZA HRVATSKE
IZVORNE PASMINE MALIH ŽIVOTINJA**

Brodarska 27
40328 Donja Dubrava
tel: 040-688-809
fax: 040-688-919
elektronska pošta: hip@donjadubrava.com

P O Z I V

svim udrugama članicama Hrvatskog saveza

temeljem članka 5. i 8. Pravilnika o radu Odbora za hrvatske izvorne pasmine malih životinja obavještavamo udruge da su obvezne učiniti slijedeće:

- svaka udruga treba оформити секцију uzgajatelja pojedine hrvatske izvorne pasmine malih životinja ukoliko tu pasminu uzgaja najmanje deset uzgajatelja golubova ili pet uzgajatelja peradi odnosno kunića
- imenovati voditelja sekcije
- u što kraćem roku dostaviti popis uzgajivača članova sekcije i podatke o voditelju sekcije na adresu Odbora ili slijedeće adrese koordinatora :

za golubarstvo:
Vladimir Pavin

M. Gupca 45
31540 DONJI MIHOLJAC
tel/fax: 031-632-669
e-mail: pavin@cro-golub.com www.cro-golub.com

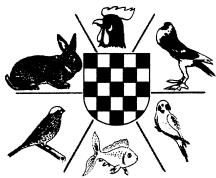
za peradarstvo:
Goran Čižmešija

Brodarska 27
40328 DONJA DUBRAVA
tel: 040-688-809
e-mail: g@donjadubrava.com www.ekologija.net/lastavica

za kunićarstvo:
Adolf Ringel

Ivana Mažuranića 107
43500 DARUVAR
tel: 043-331-202

Predsjednik Odbora za hip:
Vladimir Čižmešija

IZLOŽBENI KALENDAR

1. ČEPIN	09.-10. STUDENI 2002.
2. ZABOK	15.-17. STUDENI 2002.
3. ĐAKOVO "M.LJ"	15.-17. STUDENI 2002.
4. KRIŽEVCI	16.-17. STUDENI 2002.
5. LUDBREG	16.-17. STUDENI 2002.
6. DONJA DUBRAVA	22.-24. STUDENI 2002.
7. BILJE	23.-24. STUDENI 2002.
8. BIZOVAC	28. STUDENI-02. PROSINAC 2002.
9. SISAK	29. STUDENI-02 PROSINAC 2002.
10. ZAGREB 1925	29. STUDENI-02. PROSINAC 2002.
11. BJELOVAR	05.-08. PROSINAC 2002.
12. KAŠTEL NOVI	13.-15. PROSINAC 2002.
13. DARUVAR	13.-15. PROSINAC 2002.
14. TURČIN	20.-22. PROSINAC 2002.
15. BRANJIN VRH	21.-22. PROSINAC 2002.
16. NEDELIŠĆE	28.-29. PROSINAC 2002.
17. IVANEC	03.-05. SIJEČANJ 2003.
18. IVANIĆ GRAD	02.-05. SIJEČANJ 2003.
19. DELNICE	----- SIJEČANJ 2003.
20. VIROVITICA	10.-12. SIJEČANJ 2003. (međunarodna izložba)
21. OSIJEK	01.-02. VELJAČE 2003.
22. VARAŽDIN	30. STUDENI-01. PROSINAC 2002.
23. SPLIT	04.-08. PROSINAC 2002.
24. KOPRIVNICA	29. STUDENI-01. PROSINAC 2002.

11. DRŽAVNA IZLOŽBA MALIH ŽIVOTINJA ODRŽATI ĆE SE OD 17. DO 19. SIJEČNJA 2003. U SLAVONSKOM BRODU

11. SPECIJALNA "KING IZLOŽBA" ODRŽATI ĆE SE U VIROVITICI 10. DO 12. SIJEČNJA 2003.

3. SPECIJALNA IZLOŽBA STRUKTURNIH GOLUBOVA ODRŽATI ĆE SE U VIROVITICI 10.-12. SIJEČNJA 2003.

2. SPECIJALNA IZLOŽBA MALTEZERA ODRŽATI ĆE SE U OSIJEKU 01.-02. VELJAČE 2003.

NACIONALNE IZLOŽBE ČLANICA EE-SAVEZA

1. BELGIJA

Brügge.....20-21.12.2002..... Nacionalna izložba malih životinja (sve sekcije)

2. DANSKA

Herning.....16-17.11.2002..... 50. Jubilarna izložba Fredericia.....11-12.01.2003..... Nacionalna izložba golubova

3. NJEMAČKA...

Hannover.....19-20.10.2002..... Izložba mlađih životinja
Dortmund.....30.11.-01.12.2002..... Nacionalna izložba golubova
Erfurt.....06-10.12.2002..... Nacionalna izložba peradi

4. FRANCUSKA

Niort.....23.-26.01.2003..... Nacionalna izložba golubova

5. V. BRITANIJA

Doncaster.....07-08.12.2002..... Nacionalna izložba golubova

6. ITALIJA

Forli.....10.-12.01.2003..... Nacionalna izložba golubova

7. HRVATSKA

Slavonski Brod.....17.-19.01.2003..... Nacionalna izložba životinja

8. NIZOZEMSKA

Utrecht.....02-05.10.2002..... Ornitofilia (Sve sekcije)
Enschede.....11.-15.12.2002..... ONETO (Sve sekcije)
Zuidlaren.....30.12.-04.01.2003..... Noordschow (sve sekcije)
Den Hag.....10-12.01.2003..... Aviculture (sve sekcije)

9. AUSTRIJA

Wels.....14-15.12.2002..... Nacionalna izložba životinja

10. POLJSKA

Szczecin.....25.-26.01.2003..... Nacionalna izložba golubova

11. ŠVICARSKA

Notwil.....21.-22.12.2002..... Nacionalna izložba golubova
Tägerwilen.....04.-05.01.2003..... Nacionalna izložba mlađih golubova

12. SLOVAČKA

Nitra.....29.11.-01.12.2002..... Nacionalna izložba životinja

13. ČEŠKA

Lisá.....22.-24.11.2002..... Nacionalna izložba životinja

14. MAĐARSKA

Monor.....05.-07.12.2002..... Nacionalna izložba malih životinja

EUROPSKE IZLOŽBE "SPECIJALKE"

- 1.Pattburg, Danska.....POLJSKI LUKS.....01.-03. studenog 2002.
- 2.Schopfloch, Njemačka,...MONDEN.....16.-17 studeni 2002.
- 3.Verl-Kaunitz, Njemačka,,NORVIĆ GUŠAN....23.-24. studeni 2002.
- 4.Dortmund, Njemačka,.....GENTSKI GUŠAN...30.11.-01.12. 2002.
- 5.Dortmund, Njemačka,.....MODENA.....30.11.-01.12. 2002.
- 6.Erstein, Francuska,.....KARIJER.....14.-15. prosinac 2002.
- 7.Barleben, Njemačka, BEČKI I BUDIMPEŠTANSKI LETAČI 17.- 19 siječanj 2003.
- 8.Magdeburg, Njemačka,...DANCIŠKI VISOKOLETAČ.29. 11. - 01. 12. 2002.
9. Kapošvar, Mađarska,...ENGLESKI GUŠAN...22.-24. studeni 2002.

Sa specijalke u Novigradu

Brodski prevrtač-golub iznimnih vrlina

Zlatko Majer sa svojim golubovima (Sl. Brod)

Brodski prevrtač, golub koji je gotovo pola stoljeća bio u anonimnosti, od jednog, zahvaljujući upornom i ustrajnom radu njegovih uzgajatelja, članova kluba "Brodski prevrtač" iz Slavonskog Broda, ali i ostalih uzgajatelja, entuzijasta i zaljubljenika u ovog goluba, postaje golub za kojega se zna, kojeg prepoznaju i traže i uzgajatelji u Europi. A on to svakako zaslужuje. I sam sam se uvjerio u tu njegovu iznimnost. Naime od prijatelja iz Slavonskog Broda dobio sam na poklon nekoliko golubova, kupio još tri para, i počeo je moj uzgoj brodskog prevrtača. Kako sam uzgajatelj strukturalnih golubova, početak uzgoja me se i nije posebno dojmio, već i stoga što imam već i previše golubova. Brodski prevrtači su bili zatvoreni posebno, i iako sam pripremio izletište, nisam ih puštao van dok ne naležem određeni broj mlađih golubova kako bi ih mogao naučiti na izletište i okolinu golubarnika. I onda jednoga dana, začujem snažno lupanje krila u

zraku, pogledam i vidim dva brza okreta unazad, i golub nastavi kružiti iznad mog dvorišta. Pomiclih, da to nije moj golub. Brzo provjerim u golubarniku i stvarno jedan "brodski" nedostaje, a još ima i mlađe golubčice. Nakon kraće razmišljanja, otvorim izletište, kako bi se golub mogao eventualno vratiti, u što sam sumnjaо, obzirom da nije uopće poznavao okolinu golubarnika, a tada kroz maleni otvor izađe još jedna golubica, koja je također imala mlađe, a kad ju je kroz žičana vrata vani ugledao njen mužjak počeo je letjeti po žičanim vratima navaljujući napolje. Nije mu dugo trebalo da pronađe maleni izlaz i bio je također vani. Nekoliko minuta stajali su oboje na stajalicu ispred golubarnika, pratili let goluba iznad dvorišta, a onda i oni poletiše oštros, uz niz uzastopnih "lupinga". Nije mi preostalo ništa drugo, jer ionako sam mislio da su i oni ozgubljeni, nego da otvorim širom vrata golubarnika i pustim sve golubove van, možda koji i ostane. I tako istjeram sve golubove van, svi poletiše željni leta, jer bili su preko mjesec dana zatvoreni. Bio je to veličanstven prizor, pravi "šou", leta, prevrtanja, dizanja u visinu, naglog spuštanja. Stvarno jedinstven prizor koji me je zaista oduševio, iako sam mislio da ga posljednji put gledam. Nisam

baš računao da će se koji vratiti. Mlađe golubčice i jaja koja su ostala u gnijezdu podmetnuo sam pod moje druge golubove. Iznad mog dvorišta nakon nekoliko minuta više nije bilo nijednog goluba. Svi su nestali. Možete misliti kako sam se osjećao. I onda, kasno poslije podne, predveče, počeše se jedan po jedan pojavljivati leteći u krugu iznad mog dvorišta i spuštajući se na golubarnik. Vratilo se 12 od 14 golubova, a sutradan i ta dva se vratila. Svi su se vratili, svi do jednoga, nisam mogao vjerovati. Od tada su stalno pušteni, najradije su na zemlji, u dvorištu, čupkaju travu, traže razno zrnavlje, a onda se iznenada dižu i prave "šou" iznad dvorišta. A mlađi golubčici, kako odrastaju, sami nalaze izlaz iz golubarnika bez posebnih vježbi, u početku prave po koji krug iznad dvorišta i sigurno slijeeu na stajalicu. Izvođenje mlađih je bez gubitaka, a i odlični su roditelji. Za preporuku su svima uzgajateljima koji vole sportske golubove, a uživati se može i u slektiranju boja i crteža što može biti izazov i za one koji više vole izložbene golubove. U svakom slučaju golub vrijedan pažnje i divljenja, uzgajatelji su to i prepoznali i sve ga je više kod naših uzgajatelja, a vjerujem da će osvojiti i uzgajatelje u Europi. Jednom rječu to je pitom i miran, ljubak i nježan, a ujedno hitar i dinamičan, elegantan i iznad svega, pametan igolub. Golub koji će vam uzgoj učiniti zanimljivim i uzbudljivijim.

Vladimir Pavin

PONEŠTO O UZGOJU . . .

Boris Švitek (Osijek) sa svojim golubovima

Razmnožavanje je prvi korak do "uspjehnog izložbenog goluba". Da bi u tome poslu bili što uspješniji potrebitalo je savršena njega vaših matičnih golubova jer bez vrhunске forme matičnih golubova i njihovog savršenog zdravlja, vrhunskih izložbenih golubova zasigurno nema.

Uzgajivači golubova moraju golubovima koji su određeni za rasplod osigurati period mirovanja (držati ih rasporene) i to od početka rujna, najkasnije listopada. Sljedeća dva do tri mjeseca, uz pomoć malo jače hrane, vitamina i minerala golubovi bi se trebali savršeno omitariti, a to je veliki korak do uspješne rasplodne, a kasnije i izložbene sezone. Nakon što je mitarenje završeno (kada otpadne i posljednje staro pero sa naših golubova), treba izvršiti temeljito

čišćenje i dezinfekciju našeg golubinjaka, a golubove po mogućnosti cijepiti protiv paramiksoviroze.

Oko mjesec dana prije početka parenja, golubove bi trebalo oslobođiti od crijevnih i inih parazita i nametnika, te provesti kuru protiv trihomonijaze, bolesti koja uvijek vreba na naše golubove i koja je, uz salmonelu, jedan od najčešćih uzročnika ugibanja zametka ili već izleženih mladih golubova. Mišljenja sam da bi se u preventivi trebali malo više ugledati u naše prijatelje koji se bave uzgojem natjecateljskih golubova listonoša jer su oni na ovom području odmakli ispred uzgajivača ukrasnih golubova.

Ako smo sve gore navedeno obavili, ostaje nam samo da uživamo u druženju sa našim ljubimcima na način svojstven i

razumljivo nam uzgajivačima golubova, te da samouvereno i bez straha uđemo u novu uzgojnu sezonu.

IZLAGANJA...

Mlade golubove moramo od samoga početka redovito uzimati u ruku. Ovime ne samo da se golubovi primitoljuju, već imamo uvid u kondiciju i zdravlje svakog pojedinog primjerka. Ove radnje će kasnije dovesti do toga da takav golub ostavi i pravi dojam na suca ocjenjivača i da mu donese onaj "presudan bod više", jer svaki sudac će priznati da golub koji divlja kada se sudac približi kavezu nije nikad ili gotovo nikad šampion ako postoji golub približno iste kvalitete a smirenog i pitomog držanja. Kada jednom dođe u izložbeni kavez, golub je slika našeg znanja i rada,

a napose poznavanja rase koju uzgajamo. Nemojmo upropastiti sve ono što smo cijele godine radili, tako da goluba ne pripremimo za izložbu, ovdje mislimo na čistoču perja i nogu. Puno puta u mom radu na suđenju golubova po raznim izložbama bio sam nesretan kada sam, inače vrhunskog goluba, morao isključiti iz trke za najvišu ocjenu zbog nemarnosti uzgajivača koji je ostavio prljav rep ili krila svoga ljubimca, a bilo je dovoljno golubu ponuditi kupku dva do tri dana pred izložbu.

ISUĐENJE...

Našim sve bržim približavanjem Evropi prolaze vremena tipa - "donesem šest golubova koji mi prvi dođu pod ruku i ljudim se kada nemam šampiona".

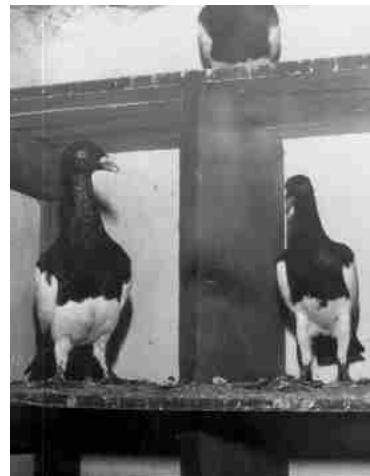
Da bi se odmakli od ovakve prakse, koja je u proteklih desetak godina postala pravilo na našim izložbama, svoj osobiti doprinos trebala bi dati sudačka organizacija našeg saveza koja mora tražiti od svojih članova sudaca ocjenjivača da poštire kriterije suđenja, jer po mome skromnom mišljenju nekvalitetan golub je uvijek nekvalitetan bio on na maloj seoskoj ili državnoj izložbi. Šest golubova u rasi ne bi samo po sebi trebalo jamčiti šampiona, već bi morali paziti na kvalitet izložbenih primjeraka.

Mišljenja sam da bi trebalo obratiti pažnju i na sistem delegiranja sudaca za suđenje na pojednim izložbama i onemogućiti udrugama da same biraju sudce koji će ocjenjivati na njihovo izložbi, jer postoji velika mogućnost da pojedine udruge manipuliraju radom sudaca jer "ako nije podjelio dovoljan broj šampiona nećemo ga dogodine zvati". Sam sam se uvjerio u takvu praksu na primjeru jednog starijeg kolege. Bez dotičnog nije mogla proći niti jedna izložba u

obljižnjem mjestu, uvijek hvaljen i istican kao znalač, i sve tako dok se jedne godine nije "drznuo" ostaviti bez šampionske titule deformirane golubove jednog istaknutog člana te iste udruge. Nakon te godine više nikad nije delegiran za suđenje u to mjesto. Pitate se zašto? Pa vjerojatno su našli nekog široke ruke. Šampiona i odličnih ocijena kao pljeve i svi sretni i zadovoljni. Zar nam je to cilj???

Samo ako se budemo držali jedino i islučivo kvalitete, a ne robovanja šampionskom peharu, moći ćemo sa uspjehom i ponosom predstaviti svoje golubove i svoju zemlju širokoj obitelji europskih golubova, što na svu sreću poneki naši kolege ugajivači i uspjevaju, osvajajući šampionske te nadasve laskave titule Europa Majstora na velikim europskim izložbama.

Neka nam oni i njihov rad budu primjer, kako naprijed u ovome divnom hobiju.

Švitek Boris v.r.

.

**HRVATSKI SAVEZ DOMAĆIN
GENERALNE SKUPŠTINE
EUROPSKOG SAVEZA 2008.
GODINE**

**Sisak 02.06 2002.godine Sjednica IO
hrvatskog saveza**

Izvršni odbor Hrvatskog saveza udruga uzgajatelja malih životinja, na svojoj sjednici održanoj 02. lipnja 2002. godine u Sisku, a na prijedlog tajnika Saveza Vladimira Pavina, donio je Odluku da se Hrvatski savez kandidira za organizaciju Generalne skupštine Europskog saveza 2008. godine. Naime to je prvi slobodni termin, a ujedno i 10. godišnjica prijema Hrvatskog saveza u EE-savez. Redoslijed i zemlje domaćini održavanja Generalne skupštine Europskog saveza su:

2002. godina Malmö Švedska
2003. godina Leusden Nizozemska
2004. godina Francuska
2005. godina Luxemburg
2006. godina Njemačka
2007. godina Slovačka
2008. godine kandididira

Hrvatska

O odluci Izvršnog odbora odmah je obaviješten generalni sekretar EE-Saveza, gospodin Gion P. Gross, koji je o kandidaturi Hrvatskog saveza informirao predsjednika EE-saveza gospodina Ursu Freiburghausa, te izrazio zadovoljstvo s kandidaturom Hrvatske, a konačna odluka o tome donijeti će se na jednoj od slijedećih sjednica Predsjedništva EE-Saveza. Nadajmo se da će biti prihvaćena.

Vladimir Pavin

Malmö, Švedska, predsjednik
EE-komisije za standarde Jean Luis Frindel

**EUROPSKI SAVEZ PRIZNAO
"Brodskog prevrtača"
Švedska, Malmö Generalna skupština EE-
saveza. 9-11. 05 02.god.**

Europska komisija za standarde sekcije za golubarstvo, Europskog saveza, na svom zasjedanju u Malmöu u Švedskoj, 09. svibnja ove godine, donijela je Odluku o priznavanju "Brodskog prevrtača", a ista je potvrđena na sekciji za golubarstvo i generalnoj skupštini 10. i 11. svibnja 2002. godine. Golub je registriran u Jedinstvenom imeniku Europskog saveza pod brojem: EE - 949 .....Broder

Tümmler, Roller of Brod, Brodski prevrtač, zemlja podrijetla Hrvatska, veličina prstena 7mm.

Vladimir Pavin

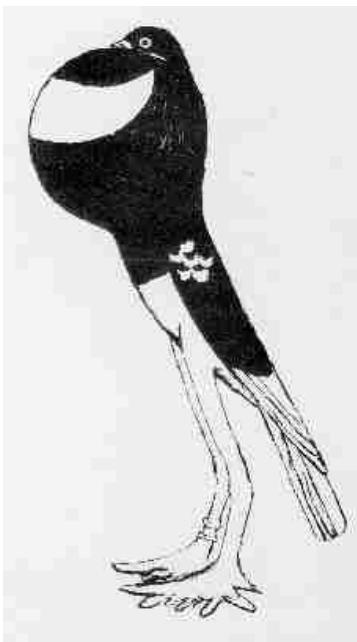

**HRVATI NA
EUROPSKOJ
SPECIJALJKI**

U Mađarskom gradu Kapošvaru, u vremenu od 22. do 24. studenog 2002. godine održava se Europska izložba engleskih velikih i patuljastih gušana.

Klub uzgajivača engleskih gušana, koji spada u jedan od najstarijih specijaliziranih klubova uzgajivača golubova u Hrvatskom savezu, sudjeluje na ovoj prestižnoj manifestaciji s čak 143 engleska gušana. Vjerujemo da će u pravom svijetlu predstaviti hrvatski uzgoj engleskih gušana, te dostoјno prezentirati i Hrvatski savez i uzgoj golubova uopće. Poželimo im uspjeh, a o rezultatima u slijedećem broju.

Vladimir Pavin

Entente Européenne d'Aviculture et de Cuniculture

EE

Europäischer Verband für Geflügel-, Tauben-, Kaninchen- und Caviazucht

European Association of Poultry, Pigeon, Rabbit and Cavia Breeders

Association Européenne pour l'Elevage de Volailles, de Pigeons, de Lapins et de Cavias

Internationale Geflügel u. Tauben Preisrichtertagung

HRVATSKI SUCI NA ME UNARODNOM SEMINARU

Suci Hrvatskog saveza, Vladimir Pavin, Julijo Toplak i Krešimir Safundžić, po prvi puta su sudjelovali na jednom međunarodnom seminaru za suce ocjenjivače golubova i peradi. U organizaciji Europskog saveza,

20.-22. rujna 2002.godine., zemlja domaćin je bila Austrija, a seminaru su bili nazočni suci ocjenjivači peradi i golubova iz jedanaest zemalja članica Europskog saveza. Osim sudaca zemlje domaćina, u radu su

sudjelovali suci iz Njemačke, Švicarske, Francuske Luxemburga, Češke, Poljske, Slovačke, Mađarske, Nizozemske i Hrvatske.

Vladimir Pavin

"Magdalena" bilndungszentrum
gdje je održan seminar

dr. Werner Lüthgen - pred. sekcije za golubarstvo
Europskog saveza, Julijo Toplak, gosp. Jean Luis Frindel
preds. EE-komisije za standarde, August Hefberger
preds. sekcije za golubarstvo Austrijskog savez i
Vladimir Pavin

ZEBICA - PRVA DAMA KAVEZA

Najbrojnija i najomiljenija egzota, uz papigice tigrice, koji se može naći u domovima i kavezima ljubitelja ptica kao kućnih ljubimaca i uzgajivača svakako je zebasta zeba (lat. *Pheopila guttata*). Tome su ponajprije pridonijeli izgled i lakoća uzgajanja i razmnožavanja uz jednostavnu ishranu. Ako joj se osigura taj minimum uvjeta, već i ptičar početnik će bez problema, u samoj jednoj sezoni, od para tih ptica dobiti brojno potomstvo, a i skusnjima zebica pruža mogućnosti za genetske pustolovine u otkrivanju novih mutacija boja i varijanta, uz tako križanje s drugim vrstama srodnih egzota. Razlikovanje mužjaka od ženke, što komplicira uzgoj i izvođenje većine egzotičnih vrsta, kod zebica je moguće već na prvi pogled. Mužjak ima crveniji kljun, zatvoreni crvene boje, za razliku od ženke čiji je kljun više narančast, uz mužjakove crvene pečate na obrazima, koji dopiru do oka. I suza, tanka crna crta koja se kod zeba spušta od oka prema dolje, kod mužjaka je u pravilu jače izražena. Poprečne crno bijele pruge koje se protežu od vrata prema grudima također ima samo mužjak, uz kestenasto-smeđe trake na bokovima, tik ispod krila, išarane bijelim točkama. Atraktivn izgled zebice dopunjaju narančasto-crvenkaste noge, jednake boje kod oba spola. Osim osnovne sive boje, selektivnim uzgojem i parenjem došlo se do raznih mutacija i

varijetea boja, pa danas imamo i bijele, šarene, srebrne, pingvinboje, plave zebice, albino, a popis novih varijetea sve je veći.

Razmnožavanje

Zebasta zeba vrlo se lako razmnožava već i u manjem kavezu, čije dimenzije ne smiju biti manje od 40x30x30 cm. U vrijeme razmnožavanja u kavezu ne treba držati više od jednog para kako bi se pticama osigurao neophodan mir, jer su zebice dok se gnijezde prilično agresivne. Što se gnijezda tiče, možemo im ponuditi kutiju 12x10 cm s malim okruglim otvorom unutar kojeg će mužjak brzo sviti udobno leglo. Gnijezdo je najčešće od suhih i svježih travki, komadića vune, kukuruzne svile, kućine i slično. U tako pripremljeno gnijezdo ženka snese tri do šest jaja, koja nije potrebno kao kod kanarinaca vaditi, jer se ženka sama naleže nakon trećeg jajeta. Nakon 13 dana, za vrijeme kojih uglavnom ženka leži na jajima (noću leže oboje) iz jaja se izlegnu ptičići. Tada je roditeljima u ishrani mlađih osigurati muku hranu - mješavinu ribanih, tvrdo kuhanih jaja, s krušnim mrvicama ili tvrdim keksom, a već nakon nekoliko dana toj se smjesi može dodati naribana mrkvica uz manje količine maka. U dobi od najviše 20 dana mlađi će napustiti gnijezdo. Ipak, roditelji ih još hrane, a odvajaju se se kad navrše

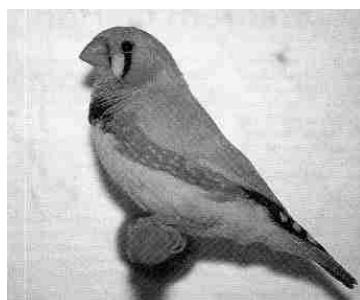
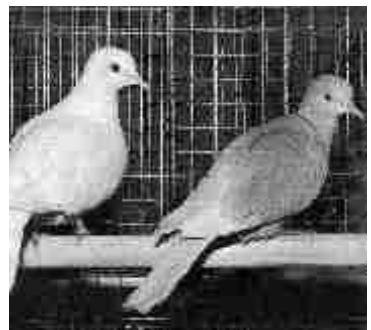
30 dana. Roditelji tada počinju pripremati novo gnijezdo, a ako mlađi ostanu s njima, ženka će ih očupati.

Mužjaci spolno sazrijevaju već s tri mjeseca, ali se njihovo parenje ne preporučuje prije osam do devet mjeseci starosti. Zebrica se leže cijele godine, ali joj ne treba dopustiti više od tri do četiri legla godišnje (zato je par potrebno razdvojiti).

Nubijske grlice Pogodne za bastardiranja

Za razliku od golubova grlice se mogu češće vidjeti na otvorenim prostorima nego u voljerama uzgajivača. To ne znači da su manje cijenjene. Naprotiv. Poznato je da ljudi nikada ni u najvećim krizama, nisu koristili grlice za jelo, kao što je bio slučaj sa prepelicama, fazanima i slično. Mnogi ih nazivaju divljim golubovima, što nije točno. Pripadaju čak različitim rodovima, a najbliži srodnici su divlje grlice.

Mnogi uzgajivači uz jata skupocjenih golubova imaju i po koji par grlica. Njima po pravilu pripada posebno mjesto, nerijetko u stanu. Uglavnom zbog iznimne pitomosti, lijepo pjesme i zanimljivog ponašanja. Znatno su rjeđa velika uzgajališta ovih ptica.

Smatra se da za uzgoj grlica treba veliko iskustvo i posebno znanje. Hrane se na isti način kao golubovi. Mogu se uzgajati isključivo u zatvorenom prostoru, jer nikome još nije pošlo za rukom da ih privikne na zadržavanje oko kuće i vraćanje u volijeru. Nije poželjno ni grupno uzgajanje, naročito ako su volijere male. Smatra se da je minimum prostora za jedan par volijera dimenzija 70x50x50 cm.

Razmnožavaju se lako, bez posebnih uvjeta. Dovoljno je u kavez staviti jedno ili dva gnijezda. Pogodno mjesto za to je gornji dio volijere. Gnijezdo može biti neka korpica, plastična posuda ili drveni sandučić dimenzije 15x15 cm. Na tlo se obično bace drške bagremovog lišća i borove iglice od kojih će par saviti gnijezdo. Ako se zimi drže u zatvorenem prostoru, rasplod može trajati neprekidno cijele godine.

Roditelji dobro othranjuju mlade. Oni izlaze iz gnijezda 15. ili 16. dana nakon ležanja i ubrzo se počnu sami hranići. Tek poslije mjesec i po dana potpuno operjaju i dobiju izgled odraslih. Osnovno perje im je boje bijele kave, a sa zadnje strane vrata imaju prepoznatljivu tamnu crtu u obliku polumjeseca. Vrat je dodatno ukrašen s tri reda naizmjenično postavljenih crnobijelih pruga i to s obje strane, a na leđima imaju tamnocrne pjege. Rep je uzak, obrubljen bijelim.

Pored standardnog izgleda u volijerama uzgajivača mogu se vidjeti i grlice raznih boja, pa i neuobičajenog izgleda. To je proizvod bastardiranja, za koje su grlice vrlo pogodne. Uzgajivači tvrde da je to zanimljiv posao za koji je potrebno izvrsno poznavanje prirodnih zakona. Vrlo je zanimljiv bastard dobiven križanjem obične grlice i nubijske grlice. On nasleđuje pjesmu ova roditelja. Grlica se može uspješno sparivati sa nešto daljim

srodnicima, sitnijim vrstama golubova. Treba znati da se u kombinaciji ženke grlice i mužjaka goluba dobiva isključivo muško potomstvo. Ovi mužjaci u daljnjim križanjima ne daju potomstvo i pored toga što neka jaja bivaju oplođena. Još je čudnije to što ovi bastardi uspješno legu tuđa jaja i potom dobro othranjuju mlade.

Nije manje zanimljivo ni eksperimentiranje s bojama prilikom međusobnog križanja grlica. Tim prije što ne postoji puno podataka ni iskustva kao kada se radi o kanarincima. Zato svako križanje ove vrste uzgajivači doživljavaju kao malo osobno otkriće.

Neka pravila ipak postoje. Osnovno je u ovom poslu poznavanje porijekla ptice i njenih roditelja. Npr. želimo li križati žutu grlicu s nekom drugačije boje perja u obzir dolazi samo genotipski žuta ptica, a ne i fenotipski. Fenotipski žuta ptica je slučajno naslijedila tu boju, a genotipski žuta je ona kojoj su roditelji i djedovska generacija imale žuto perje. Zato je u ovom poslu nepohodno prstenovanje i strogo vođenje evidencije o križanjima i potomstvu.

Ovome se mogu dodati i dva zapažanja poznatog uzgajivača grlica iz Mađarske Gabora Tota. Prvo je da se prilikom križanja žutih mužjaka i šarenih ženki dobiva šareno potomstvo i to: mlađi sivo-šareni i bijele boje su ženke, a žuto-šareni i sivi su mužjaci.

BERAM BOŠKO

Izbjegavati svjež kukuruz

Kolera peradi nije izrazito sezonska bolest, ali se u veterinarskoj praksi vrlo često sreće u periodu nakon berbe

kukuruza. Tada u hranilište iz neznanja dospijeva svjež, nedovoljno osušen kukuruz. Ovo se uglavnom odnosi na seoska domaćinstva i ekstetivan način uzgoja, u kojem se hrana daje spontano i ne postoji nikakva kontrola.

Kolera ili pastereloza pripada grupi uvjetno-zaraznih bolesti. To znači da uzročnik razvija patogena svojstva samo ako je organizam prethodno oslabljen nekim štetnim čimbenikom. U ovom se slučaju radi o nekim histaminskim sastojcima koje sadrži kukuruz sve dok se potpuno ne osuši.

Na ovo se mogu nadovezati i drugi nepovoljni čimbenici koji dodatno slabe imunitet. Nagle temperaturne promjene, zahlađenje, vlažno vrijeme i slični uvjeti karakteristični za jesenski period. Ovisno o vremenskim uvjetima koji utječu na brzinu sušenja kukuruza, opasnost od češćih pojava kolere može trajati mjesec dana ili duže.

Od kolere najčešće stradavaju mlađa grla i kod njih je tijek bolesti najbrži. Očituje se iznenadnim pojedinačnim uginućima bez bilo kakve najave. Tijek bolesti može biti i akutan. Tada peradi poplave kreste, javlja se zelenkasti proljev, a nakon tih znakova ubrzo nastupa uginuće. Posebna opasnost je zadržavanje kolere, uglavnom kod starije peradi, u kroničnom obliku. Ta peradi zbog prije stečenog imuniteta ne pokazuje naročite znakove bolesti, ali u jatu može biti stalni izvor zaraze. Kolera u većini slučajeva ne odnese cijelo jato, ali štete mogu biti velike. U najgorim slučajevima može uginuti 50 do 70% peradi.

Za sprječavanje pojave kolere u seoskim domaćinstvima dobro je preventivno djelovanje nekog antibiotika koji se koristi u peradarstvu. Učinkoviti su oksitetraciklini i streptomomicini, a preparate treba koristiti u dozama

koje su preporučene u uputstvima. Preventivnu terapiju treba provoditi 5-6 dana u vremenu koji uzgajatelj ocijeni kritično.

Ako preventiva zakasni, bolesnu perad treba izdvojiti u posebne kavezе, da bi se spriječilo širenje zaraze. Ako se radi o odmaklom stadiju kolere ili peradi koja pokazuje teže znakove bolesti, liječenje se ne preporuča. Poželjno je da terapiju za oboljelu perad odredi veterinar, dok se ostatku jata preventivno mogu davati antibiotici s vodom za piće. Važno je izmet redovito otklanjati, a kavezе s oboljelim grlima dezinficirati. Uzročnik najbrže dospijeva u organizam perad putem hrane onečišćene izmetom.

BERAM BOŠKO

ZELENOKRILNI GOLUB (*Chalcophaps indica indica*)

Ovaj posebno lijepi golub je u raznim zemljopisnim oblastima raširen, u cijeloj Indiji, na Cejlunu, u Indoneziji, na Filipinima, u Australiji i na Novoj Gvineji.

Glava, vrat i prsa su boje vina s purpurnim oznakama na tijelu i zadnjem dijelu vrata. Zadnji dio leđa i pokrov krila ističu se zlatno zelenom bojom s bakarnim sjajem. Trbuš je sivi, letna pera su smeđa, brada i rep sivo crne, a vrh glave plavkasto sive boje. Čelo, trag nad okom, rub na početku krila imaju bijelu boju. Kljun i noge su crveni. Golubica je manja i nema bijeli trag nad okom i početku krila. Bijela je boja ovdje zamijenjena sivom. Dužina odraslog goluba je 27 cm, krila ima 15 cm, a rep je 10,5 cm.

GOLUBIĆ (*Geopelia cuneata*)

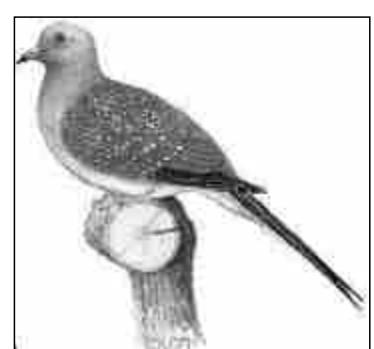
Ovaj minijaturni golubić spada među najprivlačnije ptice u kavezima i volierama uzgajatelja. Nastanjuje veliki dio Australije s iznimkom priobalnih dijelova južnih, jugoistočnih i jugozapadnih dijelova kontinenta.

Prevladava boja blago plavo siva. Pera na hrptu prelaze do smeđe nijanse, a pokrovi krila su ukrašeni bijelim točkama, prema kojima je ovaj golubić dobio ime. Donji dio tijela je svjetlo sivi u okolini kloake gotovo bijel. Rep je smeđe sivi, njegova vanjska pera su bijelo obrubljena. Noge i obrubi oko očiju su crveni. Golubica ima više sмеđe boje, što se dobro primjećuje ukoliko vidimo obadvije ptice istodobno. Dužina odrasle ptice je 20 cm, od toga 11 cm otpada na rep, a krila su duga 10 cm.

O njegovom životu govori njemački ornitolog IMMELMANN: "Ovaj mali golubić je jedna od najčudnijih ptica s kojom sam se susreo. Pri temperaturi 45° C u hladu, gdje sve ostale ptice traže posljednju dostupnu sjenu (hlad) s otvorenim kljunom i obešenim krilima, valjaju se dijamantni golubići na najjačem suncu u užarenom pijesku, nadignu pera i objese krila, da im sunce svijetli direktno na tijelo. Izmjerio sam temperaturu pijeska na kome su

Hranimo ga kao i sve ostale golubove sa zrnatom hranom i fino sjećenim zelenim hranivima. Povremeno mu dajemo malo bobica u ljetu syježih, u zimi suhih i kukce ili jajčanu smjesu. Gnijezdane koševe postavimo na mirno mjesto u udaljenom kutu voliere ili u gustom grmu na visini 1,5 do 2 m.

DIJAMANTNI

ležale ptice, bila je gotovo 70 °C".

Tim je čudnije da se ova lijepa ptica, prvi put uvezena u Europu 1868. godine, potpuno prilagodila našim uvjetima, tako da se u našim vrtnim volierima ne samo gnijezdi, već u zaštićenim mogu ostati i preko zime. Gnijezdi se tako pouzdano, da ga često koriste za uzgoj skupocjenih golubova. U vrijeme parenja golub je jako temperamentan. Pred svojom golubicom čini mnogo "časti", a pri svakoj diže i otvara svoj izraziti rep s crnim, bijelim i sivim prugama. Kao osnovu za gnijezdo, učvrstimo što više ravnih košarica ili sandučić u koji golubić unosi vrlo malo grube stelje. Iznese dva jaja na kojima sjede izmjenično često oba roditelja 13 dana, a u starosti od 10 dana mlađi napuštaju gnijezdo. Zbog toga, par golubića se vrlo često gnijezdi i 5 do 7 puta u godini dana. Pogled na sićušne mlade golubiće, koji sjede između goluba i golubice, nagrada je užgajatelju za malo truda. Hranimo ih smjesama prosa, makom i sitno sjemenom zelenom hranom. Kad brinu o mlađima dijamantni golubići ne trebaju ništa drugo.

Više parova u jednoj volieri ne preporuča se užgajati, jer golubići ratuju između sebe. Možemo ih bez straha dodati i među sitnije ptice. Po nekim piscima, u kavezu golubice snesu jaja, ali sjede na njima samo nekoliko dana. Moje iskustvo u uzgoju dijamantnih golubića suprotno je njihovom mišljenju, jer su moji golubići izvodili mlađe i u kavezu.

Danas osim standardne boje koju susrećemo u prirodi, imamo užgojene mnoge mutacije. U Hrvatskoj se najčešće susrećemo sa srebrenom formom koja je znatno svjetlijia. Bez obzira na boju, svima je odlika pravilno raspoređene bijele točkice na krilima.

Mihajlo Klobučar

Uzgoj hrvatskih izvornih pasmina

Posjet uzgajivaču autohtohnih pasmina malih životinja.

Sunčanog poslijepodneva posjetili smo našeg dojena u uzgoju autohtohnih pasmina malih životinja Hrvatske.

Na samom ulazu obiteljske kuće Čižmešija dočekao nas je mali psić živahan i veseo. Po pričanju Vladimira Čižmešije lijep primjerak domaće pasmine. U nadi da ćemo moći kupiti lijep primjerak Velikog bijelo opaljenog kunića, pokazao nam je prvo užgajivačnicu sa lijepo uređenim boksovima. Boksovi su podnog sistema, a u svakom boksu kunića sa mlađim kunićima. Grla su se pokazala u punom sjaju. Pravi rasni primjerici velikog bijelo opaljenog kunića. U dva boksa smo primjetili i dva primjerka smedek tipa, koji je još u radnom standardu. Može se reći da su rijetko viđeni tako veliki a skladni kunići sa dobrim crtežom opaljenosti.

Pokraj kunićarnika nadovezuje se veći objekat pun lijepih kokica sjajnog perja i temperometnih piletlova živih boja.

Domaćin nam je objasnio da se radi o kokoši Hrvatica u crvenom, crnom i jarebičastozlatnom tipu. Posebno nam se dojmio crni tip. Zagasito crne boje koke metalnog sjaja, perja vrata sa narandastožutim odsjajem. Vladimir nam je pokazao primjerak crvenog tipa i naglasio specifičnu obojenost leđa i krila. Svako pero ima zlatnooker boju u središtu sa smedjakastim rubom. Napominjući da su ovakvi primjerici rijetki i kod nas.

Najveća ljubav Vladimira i njegovog sina Gorana sigurno su golubovi. Dva velika golubarnika, jedan od Gorana, drugi od Vladimira, puni živih i

lijepih golubova Međimurske lastavice.

Prvi puta smo vidjeli da oblik goluba i boja stvara harmoniju goluba oblika i boje. Primjeri u plavoj boji svijetlog perja uskih pruga lijepih glava sa bogatim kapama, zaokruženih čarapa na nogama. Plavo kovani i crveni golubovi, pokazali su svu rasnu osobitost. U golubarniku od Gorana ponosni užgajivači pokazali su nam crvenoprsučaste golubove.

Prateći Međimursku lastavicu unatrag desetak godina uvidio sam da dvobojni golubovi gube sjaj, puninu boje i crtež boje perja. Rijetki su i mlađi golubovi standardnog crteža, pa mogu reći da bi u svakom golubarniku sa dvobojnom Međimurskom lastalicom dobro došao takav primjerak crveno prslučastog za osvježenje. Izuzev tigrastog tipa i plave obojenosti koja kvari svaku boju.

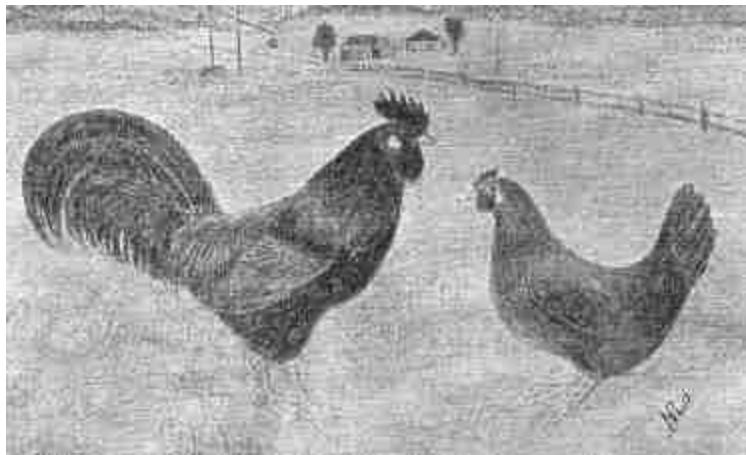
Nadam se da će i drugi golubari u s m j e r i t i i s v o j u z g o j osvježavajući svoja jata kao što to rade uzorni golubari Vladimir i Goran Čižmešija.

Na kraju posjeta domaćin nas je ugostio u dnevnom boravku, gdje su se isticali pehari svih veličina: sa domaćih i međunarodnih izložbi, također i Evropska priznanja.

Zahvaljujemo se na ugodnom boravku, punih i lijepih dojmova a dogodine i novom posjetu.

Toplak Julije

Nešto o porijeklu kokoši

Domaća kokoš u okolini Božjakovine

Naša domaća kokoš potekla je od divlje kokoši, koja je živjela u jugoistočnim dijelovima Azije, tj. u dijelovima Indije te na susjednim otocima. Tu je ona bila zastupana u četiri vrste i to: Bankiva kokoš, Ceylon, Sonnerat i kokoš sa repom u obliku parožaka, od kojih je Sonnerat kokoš bila prva pronađena i upoznata (to su jedni od prvih pisanih podataka s kojima se neki slažu a neki ih i spore).

Divljih kokoši (*Gallus Bankiva* ili *Gallus Ferrugineus*) ima još i danas u jugoistočnoj Aziji, na Ceylonu i obližnjim otocima, gdje im je i prava domovina. Ova se kokoš smatra praroditeljem naše domaće kokoši (*Gallus domesticus*).

Pripitomljena kokoš bila je najprije poznata u Indiji i Kini, Indijci su ih prvi pripitomili. Po staroindijskim spisima vidi se da je to moglo biti prije 2500-3000 godina. Iz Indije prenešena je pitoma kokoš u Kinu gdje je poznata oko 1000 godina prije Krista. Izgleda da su prvu gospodarsku korist kokoši prvi uvidjeli Kinezzi te je već onda

uzgajali zbog kvalitetnog mesa i jaja. Oni su se već onda počeli baviti uzgojem pasmina. Herodot koji je posjetio Egipat 450. godina prije Krista piše, da je ondje našao i peći za valjenje pilića, a egipatsko svećenstvo da se bavilo odavno tovljenjem pilića.

U Perziju je pripitomljena kokoš došla rano, te su Perzijanci u prastaro doba uz psa držali i kokoši svetim životinjama. U vjerskim knjigama starih Perzjanaca spominje se kokot kao simbol svjetla. Babilonci su poznavali pitomu kokoš 1000 godina prije Krista. Feničani su rano upoznali kokoš te njenom raširenju mnogo pridonjeli.

Iz Male Azije dospjela je kokoš na otoka Rhodos i Delos. Na prvome se otoku spominju naročito borbeni pijetlovi a na drugom osobito tovna kokoš. Odатle je kokoš stigla u Grčku te o njoj prvu pjesmu propjevala Theognis godine 540. prije Krista.

Aristotel piše i o strojenju pijetlova i spominje neke pasmine.

U južnu Europu došla je kokoš iz Male Azije i to najprije u Grčku, a

odande je prenešena polovicom 8. st. prije Krista u Italiju.

U srednju i sjevernu Europu došla je kokoš ili preko današnje južne Rusije, Poljske i Madžarske ili preko Italije.

Rimljanim kokoš nije služila samo kao domaća životinja već i kao životinja za prinašanje žrtava bogovima a za najavljivanje sreće ili nesreće, pobjede u ratovima Rimljani razmnožiše kokoši po svim svojim zemljama tj. po današnjoj Francuskoj, Britaniji i Španjolskoj. U Ameriku je kokoš donesena nakon otkrića Amerike, a tamo ju je donio sam Columbo.

Na početku nove ere (u vrijeme Kristova rođenja) donesena je kokoš u današnje naše krajeve. Nakon tog vremena raširila se naglo. Danas je možemo naći posvuda kao domaću i korisnu životinju te ukras u dvorištima.

Prilagodio i obradio:

Gordan Bajraktarević

Korištena literatura: knjige stare od preko 100 godina, pa do najmodernije literature

Izdvojeno iz literature

Domaća kokoš

Naša domaća kokoš, koje se još u našoj državi može naći i to većim dijelom u siromašnijim i zabitijim krajevima porijeklom je "Srednje Europsko Balkanska kokoš". Usljed različitih klimatskih i drugih prilika ona se je po našim pokrajinama i različito razvila, pa se međusobno ponešto razlikuju svojom krupnoćom, po boji perja i broju snesenih jaja.

Kokoš je sitnija, različite boje

uglavnom jarebičaste, crne pa i grahoraste. Poleđina im je srednje duga, kljun bijel do rožnate boje, kod nekih i taman, podušnjaci su bijeli. Noga je svijetle boje, do tamno modre. Ona u Hrvatskom Zagorju je boje hrđave i jarebičaste te najviše sliči današnjoj Štajerki. Domaće su kokoši živahne i otporne, nesu sitnija jaja uvijek bijele ljske. Rado nesu skriveć po korovu, grmlju i živicama pa je u nekim krajevima zovu i živičarkom. Pilići se lako othranjuju i brzo rastu. Kako su sve kokoši bile prepustene gotovo same sebi i kako o njima nije vodio nitko pravog računa tako su one kvalitetno nazadovale. Danas takve kakve jesu ne mogu se takmičiti u proizvodnji jaja i mesa sa stranim kokošima, što bi zasigurno bile u stanju, da im se posvećivalo više pažnje, jer su se one potpuno privikle našim prilikama i klimi što stranim pasminama kokoši manjka i zbog čega najčešće stradavaju. Naše domaće kokoši dale bi se podići da odličnih kokoši a za to nam je lijep primjer Štajerska kokoš.

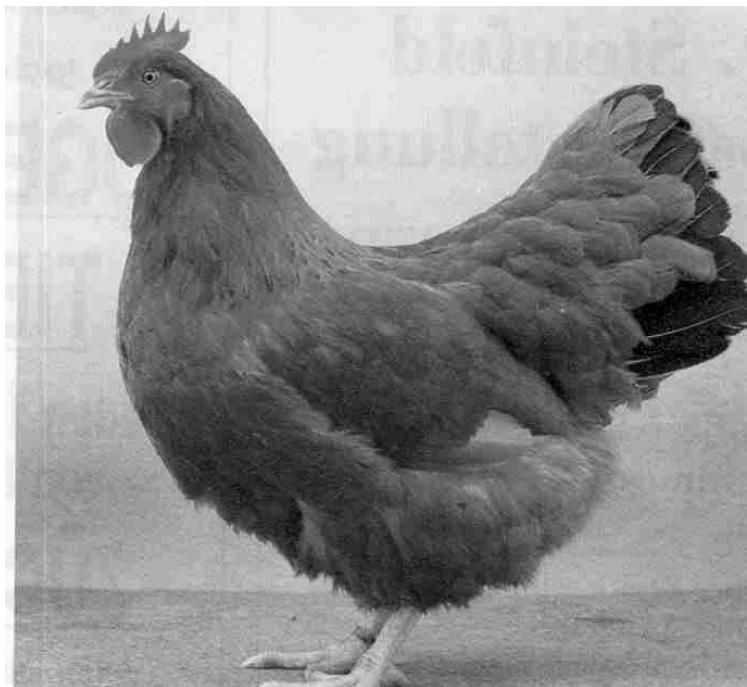
Današnja Štajerska kokoš istog je porijekla kao i naša domaća kokoš.

Peradarstvo, napisao

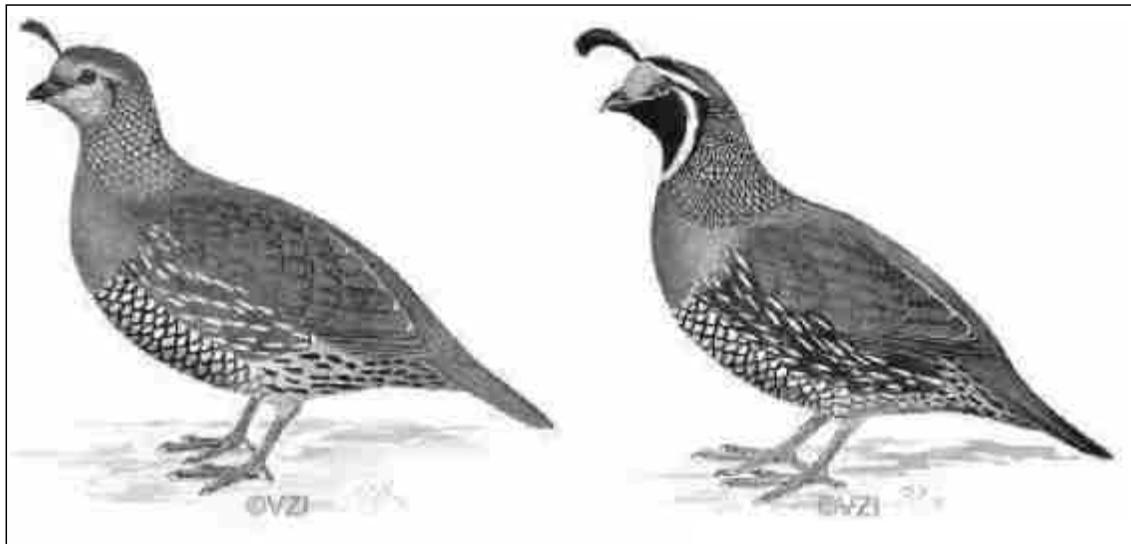
Julije Oberhofer 1940.g.(NDH)
Ovo je jedan od prvih pisanih
podataka o Hrvatici. Danas, 60-
ak godina poslije, zahvaljujući
Hrvatskom Savezu Udruga
uzgajivača malih životinja i
Odboru za autohtone pasmine,
stanje u uzgoju se bitno
promjenilo na bolje. Mnogo se

ulaže u uzgoj što je donijelo i
vidljive rezultate.

Gordan Bajraktarević

Prepelice

KALIFORNIJSKA PREPELICA (*Callipepla californica*)

Pradomovina ove prekrasne ptice je tihomorska obala Sjeverne Amerike od jugozapadnog Oregonia na sjeveru do poluotoka Donja Kalifornija na jugu. S uspjehom je prenešena u države Washington, Utah, Arizona, Novi Meksiko te na Havaje, Novi Zeland i Čile.

Najizrazitiji ukras mužjaka je perjanica na tjemenu, koja se sastoji od četiri tamna pera kod glave uskih, na kraju širokih, usmjerenih lukom naprijed. Čelo je žuto-bijelo s crnim prugama. Bijelim rubom odijeljen vrh glave je crni, a smjerom unatrag prelazi u kestenasto smeđu boju. Lice, brada i grlo su crni i oivičeni bijelim pojasmom. Pera na zadnjem vratu, na stranama vrata i na gornjem hrptu su siva s crnim završetcima i bijelim točkama na krajevima čime nastaje biserenje. Ostali vršni dio tijela je maslinasto-smeđi, grlo plavo sivo. Donji dio tijela je žuti i

smeđi, crni trag i kraj na svkom peru čini šupljikavi crtež. Strane su smeđkaste sa žuto-bijelim podjelnim prugama. Krila su maslinasto-smeđe, bijelo obrubljene, pera repa siva. Ženka ima manju perjanicu, manjka joj crna boja na grlu i smeđa na donjem dijelu. Ostali crtež je izrazito mutniji. Dužina odrasle ptice je 23,5 do 25 cm, krilo je 11 cm, a rep 8 cm.

Prepelica Kalifornijska je stanovnik listopadnih šuma na padinama i u dolinama. Mnoge žive u vinogradima, vrtovima i voćnjacima, ali ostaju bojažljive i nepovjerljive. Izvan vremena gnježdenja žive u jatima, koja se na početku travnja raspadaju u parove. Ženka valja jaja u jamicu na zemlji, a dok sjedi na jajima, mužjak pazi iz daljine. Samo ako ugine ženka, sjedi i podiže mlade mužjak.

U Evropu je uvezena 1837. godine. U volieri ženka iznese mnogo ledeno bijelih s tamnosmeđim točkama jaja, ali rijetko na njima sjedi sama. Nakon što iznese 30 jaja trebali bismo par razdijeliti. Jaja postavljamo pod kvočke domaće

patuljaste peradi. U koliko stavimo jaja u inkubator, moramo za piliće osigurati sandučić sa svjetлом, kako bi se pilići mogli približiti ili udaljiti od izvora topline. U starosti od 9 dana već mogu uzletjeti, a sa 4 tjedna su samostalni. Pilićima dajemo larve šumskih mrava, u koliko ih nemamo tada dajemo jajčanu hranu, starter za perad, razrezane crve iz brašna, sitno sjeckane koprive ili salatu. Postupno dodajemo proso.

U društvu sitnih ptica stvara veče štete. U zaštićenoj vrtnoj volieri mogu ostati i preko zime.

Mihajlo Klobučar

KINESKA PREPELICA (*Coturnix chinensis*)

Raširena je u 10 rasa, međusobno jako sličnih od prednje Indije i Cejlona pa do jugoistočne Kine i Tajvana, te na jug preko Indonezije do Australije, na istok sve do Nove Kaledonije i Bismarkovih otoka.

Mužjak ima čelo, strane glave, volju i bokove plavo sive. Brada i grlo sve do rotora uha su bijele, obrubljene crno s crnim pasom u sredini. Vršni dio tijela je smeđkast s poprečnim prugama na perima. Srednji pokrov krila ima tamno crveno smeđi obrub. Rep i donji dio tijela su kestenasto smeđi, kljun crni, oči tamno crvene, noge narančasto žute. Ženka je naprotiv obojena nemetljivo, cijela smeđa, na donjem dijelu tijela svjetlija i pera, osim na grlu i licu, imaju tamne paleže. Osim opisane standardne boje uzgojene su i slijedeće mutacije: srebrena, izabela, smeđa i bijela. Dužina odrasle ptice je 12 cm, krilo ima 7 cm, a rep 2,7 cm.

Ove najmanje ptice iz porodice peradi naseljavaju močvarna polja, požnjevana polja riže i travnate stepе. Ne lete rado, u slučaju opasnosti bježe po zemlji. Žive u monogamskoj zajednici, a mužjak sudjeluje u sjedenju na jajima i brizi o mladima. U gnijezdo u zemlji ženka iznese 4 do 6 maslinasto sivih, tamno smeđih ili crno špricanih jaja iz kojih se nakon 16 dana ležanja izlegu pilići veličine bumbara. Njihov razvoj je jako brz, nakon 2 do 3 dana počinju im rasti pera na krilima i repu, za 14 dana mogu letjeti, a u starosti od 6 tjedana potpuno opernate.

Uzgoj ovog sićušnog pilića pruža uzbudjujuće rezultate. Praćenje malih kokica, koja na isti način kao domaća kvočka brine o dva centimetra velikim prugastim

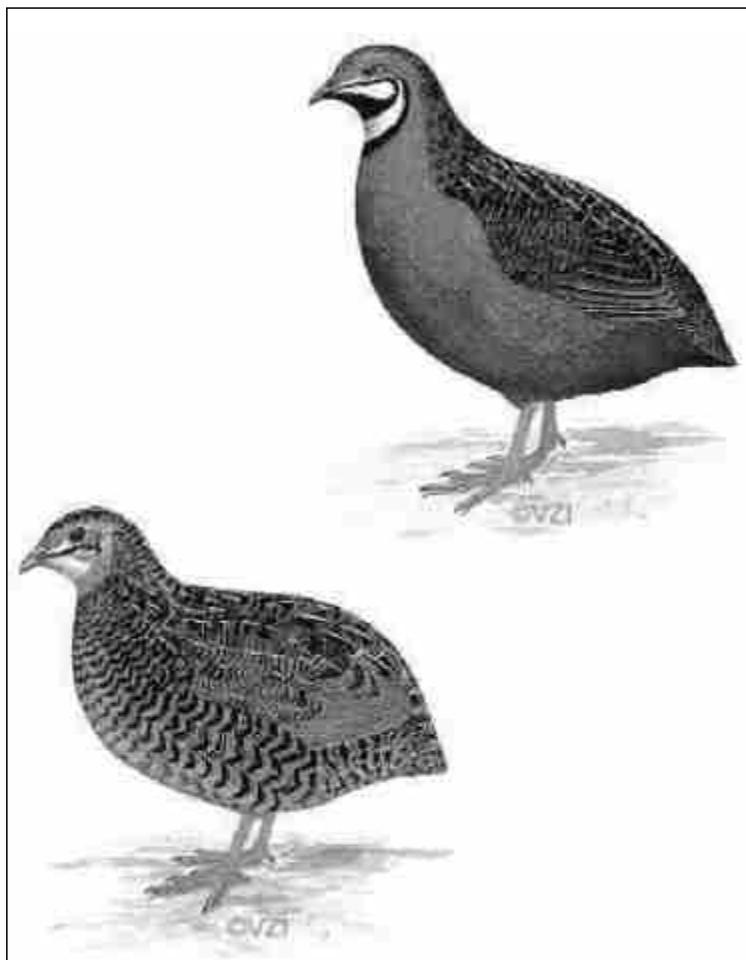
pilićima, usmjeruje pažnju više sati. Uvezena je u Evropu prvi put 1842. godine. Možemo ih uzgajati u volieri ili kavezu. Hranimo ih sitnim prosom, makom, povremeno insektima i sitno nasjeckanom zelenom hranom. Ne smijemo zaboraviti na mogućnost boravka u sitnom pijesku.

U volieri sigurno sjedi na jajima i uzgoji mlade. Jamice za gnijezdo često radi u travi, nekoliko vlati spoji preko udubine, zato se gnijezdo uopće ne vidi. Mužjak brzinom munje napada svaku pticu koja se približi području gdje se nalazi gnijezdo. Prepelica nosi jaja i u kavezu, ali moramo ih staviti u inkubator i pripremiti umjetnu kvočku tj. sanduk s izvorom

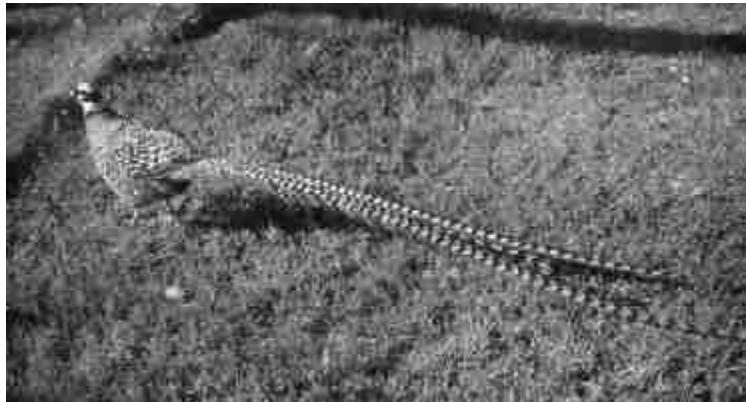
topline. Kao najjednostavnija hrana za izlegle piliće potvrdile su se male mravljje ličinke. U koliko ih nema dajemo im sušene, koje nekoliko sati pred hranjenje namočimo, narezane larve, jajčanu hranu i mak. Sitno isjeckana zelena hrana i mineralni dodaci ne smiju uzmanjkati. Vodu dajemo u takove posude, da u njima pilići ne mogu gacat.

Podnose se sa drugim pticama, ali s malim pilićima se uvijek bore. Preko zime uzgajamo ih u topлом prostoru. Kod dobre pažnje u uzgoju, dožive i 10 godina starosti.

Mihajlo Klobučar

UKRASNI FAZANI

L J E P O T A N I R A S K O Š N O G IZGLEDA

S fazanima nema mnogo brige, skromni su u smještaju i hranidbi ali!!!

OPĆENITO

S ukrasnim fazanima nema mnogo brige, skromni su u smještaju, hranidbi, otporni su na mnoge bolesti ali!!!

Uzgoj ukrasnih fazana i nije tako lak, kako se to čini iz navedenih rečenica, pa ćemo u nekoliko narednih brojeva ovog tiska pokušati opisati i predložiti čitateljima i budućim uzgajivačima na što bi trebali obratiti pozornost prilikom odluke da postanu uzgajivači ukrasnih fazana.

Po dosadašnjim istraživanjima WORLD PHEASANT ASSOCIATION na svijetu postoje 45 vrsta ukrasnih fazana. Sve vrste fazana žive u grmovitim i šumovitim predjelima ravnica, nisko ležećih šuma, te planinskim predjelima. Slabi letači, ali dobri trkači, fazani polijeću stoga jedino kada su u izravnoj opasnosti.

Ono što čini većinu fazana ljepotanima je njihov, u pravilu velik i lijep rep kojega i u bijegu drži visoko podignutim da se ne slomi i uprlja.

Z A J E D N I Š T V O ŽIVLJENJA, ALI...

Većina fazana žive u zajedništvu, ali samo dok ne dođe vrijeme parenja. Tada, kao i sve vrste iz reda kokoši, počinju s tučom suparnika. Kako bi dobili naklonost što većeg broja ženki s kojima će se pariti. Neke vrste ukrasnih fazana su vjerni svom partneru gotovo do smrti, pa je zato i agresivnost mužjaka kod takvih vrsta mnogo manja nego u drugih fazana. Najveći dio ukrasnih fazana je u Europu, pa tako i kod nas stigla preko Engleske i njenih kolonija u 18. i 19. stoljeću. Prema današnjim spoznajama, iako ne znamo točan broj vrsta koja se uzgaja u Hrvatskoj, mišljenja sam da se kreće oko 20. vrsta ukrasnih

fazana koji krase dvorišta uzgajatelja.

Najpopularniji među uzgajateljima su svakako, srebrni, zlatni i dijamantni fazani. Stoga ćemo u ovom broju nešto više reći o spomenutim vrstama.

SREBRNI FAZAN

Srebrni fazan dugo je bio popularan među uzgajateljima kao ptica lijepa izgleda koju je brzo i lako uzgajati u staništu. Postoje trinaest poznatih podvrsta koje su sve slične.

PODRIJETLO

Srebrni fazan došao je uglavnom iz Kine, ali i područja gdje postoje su sjeverna Burma, centralni Tajvan, Vijetnam i sjeverozapadna Kambodža.

BROJNOST

Stanje u staništu je zadovoljavajuće i postoji dobar broj fazana. Najviše "jones" srebrnih fazana i "lewisii" srebrnih

fazana je u rukama uzgajatelja fazana u Tajlandu. Pravi srebrni fazan I.O. "nyethenera" najbrojniji je u sjeverno Američkim i Europskim staništima.

NOGE

Srebrni fazan ima dosta jake i ne tako dugačke noge, s debelim i dugim prstima (četiri prsta). Na zadnjem dijelu izraste mu debela i savinuta, u obliku srpa, kljova, koja je jako oštra. Noge su tamnije crvene boje.

OPĆI IZGLED

Na glavi srebrnog fazana nalazi se lijepi čuperak tamno ljubičaste boje, a obrazu su žarko crveni, koji zatvore kljun i gore se spoje u špic kada su napiren. Po leđima i krilima proteže se perje bijelo koje je prošarano tamno olavim crtama po rubu perja. Na prsima i između nogu perje je tamno i taj kontrast boja daje mu lijep izgled. Rep je u obliku srpa i sastoji se od kraćih i 4-5 pera dugih do 50 cm. Što mu daje lijep, veličanstven izgled. Njegov graciozni hod i treperenje krilima još ga više uljepšavaju pa je zato još više omiljen.

Srebrni fazan punu boju perja dobije u drugoj godini, pa onda i dobije lijep izgled.

HRANIDBA I LEŽENJE

Srebrni fazan hrani se hranom proizvođača, ili hranom koju sami napravimo. Od proizvođača imamo "standardnu fazansku hranu". Dok možemo i sami napraviti smjesu od komponenti: kukuruz 40%, pšenica 30%, suncokret 15%, proso 10%, uljana repica 5%. Ljeti im treba osigurati što više zelene hrane.

Planirate držati srebrnog fazana, najbolje je napraviti pola natkritu voljeru veličine 15 m² s travnatim ispustom s nekoliko grmlja gdje se oni mogu sakriti.

MLADI I HRANA

U proljeće, početkom travnja, ženka u skromnom gnijezdu snese od 6 do 10 jaja malo manjih od kokošjih. Nakon 26 dana izlegu se

mladi fazančići za koje je najbolje da odrastaju sa ženkicom radi moguće očeve agresivnosti. Mladunci su najosjetljiviji u prvom tjednu života kada ih moramo hraniti dopunskom smjesom.

ZLATNI FAZAN

Zlatni fazan je jedan od najljepših vrsta i raširen je u velikom broju kod uzgajatelja. U današnjem uzgoju razlikujemo žuti, crveni i crni tip zlatnog fazana. Lijepog je izgleda i žarkih boja. Svjetska zajednica fazana je izvršila popis i pokazalo se da ima preko 2000 više zlatnih fazana nego bilo koje druge vrste.

PODRJETLO

Potiču iz centralne Kine i uglavnom su ih tamo uzgajali i služe se njihovim perjem za ukrašavanje, odnosno dekoraciju.

BROJNOST

Stanje u staništu je vrlo brojno i žuto-zlatnih fazana ima popriličan broj, dok su u najmanjem broju crno-zlatni fazani.

OPĆI IZGLED

Na glavi zlatnog fazana nalazi se žarko žuti čuperak, dok oko vrata ima ogrlicu koju širi prilikom

udvaranja. Ispod ogrlice je dio maslinasto zelenog perja do krila koja su tamno plave boje. Po leđima je žuto perje koje se proteže do početka repa. Rep je prilično dugačak i do 70 cm, smeđe je boje s bijelim točkicama. Cijela prsa do nogu su žarko crvene boje, dok noge imaju žutu boju. Noge su tanke i elastične, pa zlatni fazan skakuće i obigrava oko partnerice.

LEŽENJE

Ženka zlatnog fazana snese od 6 do 10 jaja u skromnom gnijezdu i na njima ostaje sjediti 22 dana. Nakon toga se izlegu mladi fazančići koje je najbolje ostaviti s majkom, dok mužjaka treba ukloniti radi agresivnosti.

SMJEŠTAJ

Ako je moguće, bilo bi dobro da se za smještaj osigura volijera pola natkrivena, veličine od 8 do 10 m², sa zelenilom i grmljem, gdje se može smjestiti jedan mužjak i dvije koke, što je nekakva najbolja kombinacija.

Toliko za sada u ovom broju. U idućim brojevima pokušati ćemo nešto više reći o Dijamantnom i Kraljevskom fazanu.

Zvonko Sušenka

UZGOJ KUNIĆA

Svatko tko se želi baviti uzgojem kunića treba dobro razmisliti koji mu je kranji cilj uzgoja jer na temelju toga treba izabrati pasminu kunića koju misli užgajati. Postoje pasmine koje se užgaju radi mesa ,krzna ili kombinacije mesa i krvna kao i uzgoj matičnih grla koja se izlažu

na raznim izložbama (međugradske, državne, međunarodne).

Izborom pasmine treba izradu ili kupnju kaveza prilagoditi izabranoj pasmini. Pasmine kunića su podijeljene prema težini ,veličini i duljini dlake.

VELIKE PASMINE KUNIĆA su

orijaš (sivosmeđi,žuti,crni,plavi bijeli,), orijski šarac (crnobijeli, plavobijeli,žutobijeli) i ovnoliki kunić(sivosmeđi,bijeli s plavim ili crvenim očima,žuti,tirinski, crni,crveni,plavi, havana i šarci u svim navedenim bojama s bijelim.

SREDNJE PASMINE KUNIĆA su majnserski ovnoliki, francuski srebrni,

velika činčila,meklenburški kunić (crni i crveni), engleski ovnoliki,veliki srebrni (crni, plavi, žuti, sivosmeđi, havana), burgundski,bečki(plavi,bijeli,plavosmeđi,crni i smedji), bijeli hotot, novozelandski (crveni i bijeli), veliki marder, kalifornijski,japan-sk i , tirinski , V E L I K I BIJELOOPALJENI(hrvatska pasmina), bijeloopaljeni, zecoliki (crvenosmeđi, bijeli s crvenim i plavim očima), satin (boja slonovače s crvenim i plavim očima, crni, plavi, havana, crveni, boja mišafeh, kalifornijska boja, zecolika boja tirinska boja, činčila boja, sijamska boja, kastor boja ,lux,), aljaska i,havana.

M A L E I P A T U L J A S T E P A S M I N E s u m a l i šarac,separator,mali ovnoliki, mala činčila,deilenaar,marburger feh , s a s k i z l a t n i , r e n kunić,lux,perlfeh,mali srebrni (crni,plavi,žuti,sivosmeđi,havana),engleski šarac, holandski,loh kunić,marder kunić, sijamski,crnoopaljeni,ruski,patuljasti ovnoliki,hermelin(s plavim i crvenim očima) patuljasto obojeni kunići (sivosmeđi, plavi, crni, havana boja,crveni,feh boja,separator boja,činčila,perlfeh,srebrna, tirinska,marder,sijamska,bijeloopaljena, hotot, ruska holandska, japska).

KRATKODLAKE PASMINE KUNIĆA su rex kunići(činčila boje,plavi,bijeli s crvenim i plavim očima,trobojni,dalmatiner,žuti,b oje kestena, crni, havana, plavosmeđi,feh, lux, loh, marder, ruska) i patuljasti rex kunići.

DUGODLAKE PASMINE K U N I Ć A s u angora,(bijela,plava),lisičasti kunić, (bijeli s crvenim i plavim očima, plavi), jamora i patuljasti lisičasti kunić (crni,plavi feh, činčila, žuti, srebrni) Težina velikih pasmuna kreće se od 5,5 kg nadalje, kod srednjih od 2,5 do 5,5 kg , kod malih i patuljstih od 0,5 do 2,5 kg, a kod dugodlakih i kratkodlakih (kunići za krvno) od 2,5 do 5 kg.Nakon odabira pasmine za uzgoj, treba i kavez

prilagoditi pasmini.

Kavez za velike pasmine iznosi: 100-120 cm x 80-100 cm x 60-70 cm, za srednje iznosi :80 cm x 80 cm x 60 cm ,a za male i patuljaste 60 cm x 80 cm x 50 cm.

Kod velikih pasmina treba voditi računa da je 2/3 poda izrađeno od tvrdog materijala(drvo), a 1/3 od žičane mreže ili drvenih letvica zbog lakšeg čišćenja kaveza. Kod srednjih i malih pasmina cijeli pod može biti od mrežaste zice.

Velike pasmine obavezno moraju imati prostirku od sijena ili slame jer u protivnom dobivaju žuljeve koji se teško liječe, ali su izlječivi.

Uzgajatelj kunića mora biti strpljiv u uzgoju i svakodnevno komunicirati s kunićima.

Najlakše je uspostaviti vezu tijekom hranjenja koje treba obavljati svakodnevno po mogućnosti u isto vrijeme. Uzgajatelj je prisutan kod parenja kunića i kočenja. Obavezna je kontrola legla. Pažljivim praćenjem upoznat će dobre i loše karakteristike pasmine. Temelj svakog uzgoja je nabavka kvalitetnih rasplodnih grla kod uzgajatelja koji se godinama bave uzgojem i imaju rezultate u uzgoju. Predlažem da uzgajatelj ne kupuje matična grla "na neviđeno". Najsigurniji način je otici renomiranom uzgajatelju koji će ga upoznati s dobrim i lošim osobinama izabrane pasmine, uvjetima u kojima se uzgaja i savjetovati oko uzgoja. Obično se takva trgovina završava dugogodišnjim prijateljstvom.

RAZMNOŽAVANJE KUNIĆA

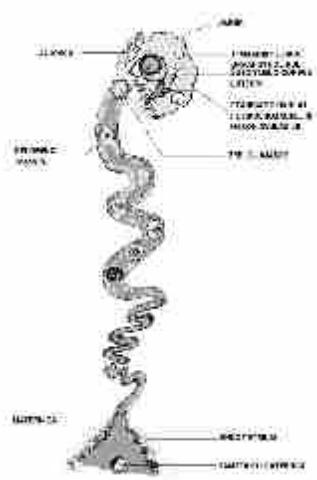
Kuniće počinjemo razmnožavati kada postignu spolnu zrelost. Spolnu zrelost opažamo po spolnom nagonu. Sposobnost oplodnje nastupa kasnije, a uvjetovana je razvojem tijela koje omogućuje da životinja podnese porod i ohrani mlade. Vrijeme pogodno za parenje različito je kod pojedinih pasmina. Kod malih i srednjih pasmina nakon 4-6 mjeseci starosti, a kod velikih pasmina nakon 8-10 mjeseci. Od vanjskih uvjeta najveći utjecaj na

spolnu zrelost ima ishrana, godišnje doba, bolest i blizina suprotnog spola. Dobro hranjene životinje razvijaju se puno brže od loše hranjenih. Kunice se preporuča pariti kada dostignu spolnu zrelost da se izbjegnu poteškoće u oplodnji radi predugačkog odgađanja.

S P O L N I O R G A N I I O P L O D N J A

Muški spolni organi sastoje se od dva testisa ili jaja i penisa. Njihova uloga je izlučivanje, pohranjivanje, slanje spermija (muške zametne stanice) i žlijezde koje izlučuju tekućinu za prijenos spermija u ženske reproduktivne organe. Muške zametne stanice sastoje se od glave u kojoj se nalazi polovina naslijednih osobina buduće gmladunca, kratkog tijela i relativno dugog repa. Normalan mužjak u jednom izbacivanju izbacuje mnogo milijuna spermija.

Zenski reproduktivni organi sastoje se od dva jajnika (ovarija), jajovoda (ovidukta), maternice (uterusa), rodnice (vagine) i stidnice. Njihova uloga je da prizvode jajačca, da prihvate oplodeno jajačce, da nose plod (embrio, fetus) do poroda i da u samom porodu omoguće izlazak

ploda. Na jajnicima se razvijaju folikuli u kojima jajačca dozrijevaju. Folikuli na jajnicima ostaju 12 do 16 dana, a nakon toga počinju propadati. U međuvremenu rastu novi koji ih nadomeštaju. Za to vrijeme kunića nema interes za parenjem i privremeno je jalova. To vrijeme obično traje 4 dana.

Uzbuđenje parenjem kod ženke aktivira hipofizu. Hipofiza je žlijezda koja luči hormon za prsnuće folikula i izljevanje jajačca u jajovod. Nakon parenja spermiji mužjaka kreću na put da se sjedine s jajačcima. Sa svakim jajačcem se sjedini samo jedan spermij i broj mlađih u leglu određen je s brojem oplodjenih jajačaca. U nastalim šupljinama na jajnicima stvaraju se žuta tijela koja preko svog hormona stavljuju reproduktivne organe ženke u stanje gravidnosti i u tom stanju ženka ne prihvata mužjaka.

PARENJE

Volju za parenjem kuniće pokazuju nervoznim ponašanjem, kopanjem po prostirci, čupanjem dlake, a vanjski dio spolnog organa joj nabrekne i plavocrvene je boje zbog pojačane cirkulacije. Ako se takvoj kunići prijeđe rukom preko leđa, ona podiže zadnji dio tijela i rep. Kod parenja kuniću treba obavezno odnijeti u muški kavez jer u muškom kavezu zbog prisutnih mirisa postaje mirnija. Parenje obično traje par minuta dok se životinje ne prilagode. Nakon parenja mužjak pada na bok i ostaje ležati 2-10 sekundi bespomočno. Iz kaveza treba obavezno ukloniti sve hranilice i pojilice da ne dođe do ozljđivanja mužjaka. Neke kuniće koje se prvi puta pare mogu biti plašljive ili nervozne. Za uspješnu oplodnju dovoljan je jedan skok, ali se za

s v a k u s i g u r n o s t m o ž e p o n o v i t i . N a k o n u s p j e š n o g p a r e n j a k u n i c a s e v r a č a u s v o j k a v e z .

GRAVIDNOST

Nakon parenja kunačica nosi 30 do 32 dana. U to vrijeme trebaju pojačanu njegu, pažnju, kvalitetnu ishranu i mir. Prve znakove skotnosti primjećujemo po pojačanom apetitu i promjenjenoj ponasanju. Postaje mirnija ili agresivna. U drugoj polovini skotnosti primjećujemo povećanje trbuha i povećanje težine. Laganim opipavanjem osjetit ćemo plodove povlačenjem ruke od zadnjih nogu prema naprijed. Povećanje mlječnih žlijezda javlja se oko 24 dana skotnosti.

OKOTNJA I LEGLO

Tri do sedam dana prije kočenja u kavez se stavlja svježe sijeno i kotilica koju treba pripremiti i dezinficirati. Kunica skuplja sijeno i čupa dlaku s trbuha da osloboди mlječe bradavice i radi topao i ugodan smještaj za mladunce. Mlada i neiskusna kunica ponekad slaže gnijezdo izvan kotilice. Tada ćemo joj pomoći tako da gnijezdo stavimo u kotilicu. Dva do tri dana prije okotnje slabije jede. Za vrijeme okotnje mora imati mir i dovoljno svježe vode. Kočenje obično prođe bez komplikacija i pomoći uzgajatelja. Kunica čija trudnička traje duže u pravilu koti malo mladih koji su veliki, a porođaj je težak i često dolazi do povređivanja mladih. Ženka koti gole i slijepi mladunce koje odmah liže i doji. Kad je kočenje gotovo pokriva gnijezdo svojom dlakom. Kontrola legla (3 do 4) sata nakon okotnje. Kunica obavezno izvaditi iz kaveza. Prije

kontroliranja malih kunića ruke natrljati očupanom dlakom iz gnijezda da neutralizira miris ruke. Odstraniti eventualne ostatke posteljice i krvave tragove u gnijezdu kao i eventualne uginule mladunce jer bi se od toga razvile bakterije i neugodan miris raspadanja zbog kojeg bi kunica napustila gnijezdo. Pregledati mladunce i pokriti gnijezdo. Prije s t a v l j a n j a k u n i c e k m l a d i m a , p r o t r l j a t i j o j n j u š k u r u k o m d a j o j o s t a n e p o z n a t i m i r i s l e g l a i d a t i j o j s l a s t a n z e l e n i o b r o k (k e l j , m r k v a , j a b u k a ...) . L e g l o k o n t r o l i r a t i s v a k i t r e č i d a n . M l a d i k u n i č i p r v i h 16 d o 18 d a n a p o o k o t n j i i s k l j u č i v o s e h r a n e m a j ĉ i n i m m l i j e k o m i z a t o v r i j e m e r a z v o j m l a d i h k u n i č a z a v i s i o k o l i č i n i m l i j e k a i o b r o j u m l a d i h k u n i č a k o j i t u k o l i č i n u m l i j e k a d i j e l e . T a p r v a t r i t j e d n a k a d a s u m a l i k u n i č i n a m a j ĉ i n o m m l i j e k u , v a ž n i s u z a b u d u ĉ i r a s t i r a z v o j i r a d i t o g a s e k a ĩ e d a s e k v a l i t e t a k u n i č a s t v a r a u g n i j e z d u . P r o d u k c i j a m l i j e k a d a n o m i c e r a s t e i n a j v e ĉ a j e 14. d a n p o s l i j e o k o t n j e i n e p r o m j e n j i v a j e d o k r a j a 4 t j e d n a p o s l i j e o k o t n j e . N a k o n 4 t j e d n a m l i j e č n o s t l a g a n o p a d a i z a v r Š a v a s e i z m e d u 6. i 7. t j e d n a p o o k o t n j i . D o b r a k u n i c a p r o i z v o d i i z m e d u t r e ĉ e g i č e t v r t o g t j e d n a o d 90 d o 150 g r a m a m l i j e k a n a d a n . M l i j e k o j e i z v a n r e d n o b o g a t o t v a r i m a p o t r e b n i m z a r a s t i r a z v o j j e r s a d r Š i 10 d o 15 % d u Š i ĉ i n h t v a r i , 9 d o 17 % m a s t i , 1,8 d o 2 % Š e ĉ e r a , 2,4 d o 3,6 % m i n e r a l a . U o d n o s u n a m l i j e k o k r a v e , m l i j e k o k u n i c e i m a 5 p u t a v i Š e d u Š i ĉ i n h t v a r i i m a s t i , t e t r i p u t a v i Š e m i n e r a l a . U k u n i č a n e m a d i r e k t n o g m j e r e n j a m l i j e č n o s t i , a l i j e z a t o p r i l i ĉ n o p o u z d a n i n d i r e k t a n n a ĩ i n m j e r e n j a t e Š i n e g l a s v a k i t j e d a n . N a k o n 15 d a n a m l a d u n c i s a m i i z l a z e i z g n i j e z d a i i s t r a Š u j u k a v e z , o p o n a Š a j u m a j k u i p o ĉ i n j u s a m o s t a l n o j e s t i . U z m a j k u o s t a j u d o o s m o g t j e d n a s a r o s t i , a n a k o n t o g a s e o d v a j a j u .

UZGOJ MLADIH KUNIĆA NAKON ODVAJANJA

Prije odvajanja mladih kunića, kavez u koji ih odvajamo moramo obavezno dezinficirati. U tom razdoblju bilo bi poželjno tetovirati mlađe kuniće. Osnovni uvijet koji se mora poštovati kod odvajanja je dobra razvijenost mladih i njihova spremnost za hranu kojom će moći ih hrabiti. Zadovoljavajuće ovih uvjeta pozitivno utječe na razvoj i povećava otpornost prema bolestima. Odvojene kuniće smještamo u kavez pri čemu je bitno da na svakog mlađunca pripada oko $0,20 \text{ cm}^2$ kaveza što u praktičnom smislu znači da ih na 1 m^2 možemo smjestiti najviše 6-7. Odvojeni mlađi kunići mogu se u zajedničkom kavezu držati do 4 mjeseca (ovisno o pasmini). Ovo vremensko razdoblje je odlučujuće za daljnji razvoj mlađih kunića zbog toga što su u tom vremenu najosjetljiviji na bolesti. Mlađi kunići intenzivno rastu, mijenja im se dlaka te treba pažnju posvetiti kvalitetnoj ishrani. Neodgovarajuća ishrana može dovesti do ozbiljnih oboljenja. Trebaju dobivati lako probavljivu hranu koja im se neće dugo zadržavati u probavnem sustavu (ne puno trave), a istovremeno mora sadržavati mnogo hranjivih sastojaka. Za to vrijeme treba im se u hranu ili vodu stavljati minerale i vitamine. Nakon 4 mjeseca zbog spolne zrelosti kunića razdvajamo ženke u posebne kaveze po 3 u jedan, a muške u pojedinačne kaveze. Dobrim prirastom se smatra ako velike pasmine u prva četiri mjeseca napreduju od 0,9-1 kg, a srednje od 0,7-0,8 kg.

PROSJEĆNA TEŽINA MLADOG KUNIĆA U UVJETIMA NORMALNE ISHRANE				
PASMINA KUNIĆA	TEŽINA KUNIĆA U KILOGRAMIMA PRED KRAJ MJESECA ŽIVOTA			
	1 MJESEC	2 MJESEC	3 MJESEC	4 MJESEC
ORIJAŠ	0,75	1,7	2,7	3,6
ORIJAŠKI ŠARAC	0,7	1,6	2,5	3,3
OVNOLIKI KUNIĆ	0,65	1,5	2,4	3,1
VELIKA ČINČILA	0,55	1,4	2,2	2,8
NOVOZELANDSKI BIJELI	0,55	1,4	2,3	2,9
NOVOZELANDSKI CRVENI	0,55	1,4	2,2	2,8
BEČKI BIJELI	0,5	1,3	2,0	2,7
BEČKI PLAVI	0,55	1,4	2,2	2,8
KALIFORNIJSKI KUNIĆ	0,5	1,3	2,0	2,7
FRANCUSKI SREBRNI	0,55	1,4	2,2	2,8

PATULJASTI KUNIĆI

Kunići koji svojim izgledom i karakterom kod djece izazivaju najviše pažnje su svakako patuljasti kunići. Kod toga je važno naglasiti da se kunići mogu uzgajati i u stanovima kao kućni ljubimci. U posljednje vrijeme u Njemačkoj se kunići koriste kao terapija u staračkim domovima i bolnicama što je dalo izuzetne rezultate u kvaliteti života i bržem oporavku bolesnika. Kod kupnje "patuljka" preporučam nabavu kod provjerenih uzgajatelja jer po trgovinama za prodaju životinja rijetko nalazimo čistokrvna grla, pa se često dogodi da naš "patuljak" izraste u malog "diva". Kod kupnje svakako treba provjeriti da li je životinja tetovirana i ima rođovnicu. Kunice patuljastih kunića imaju četiri mlječene

bradavice i kote i odgajaju do četiri mladunca. U patuljaste kuniće spadaju hermelin kunići, patuljasto obojeni kunići, patuljasti rex kunići, patuljasti ovnoliki i patuljasti lisičasti kunići.

STANDARD HERMELIN KUNIĆA

Hermelin pojavio se oko 1900.g. u Engleskoj, a 1903.g. je standardiziran. Njegova boja je bijela s crvenim ili plavim očima. Hermelin kunić je izraziti predstavnik male pasmine zbog svog zbijenog, kratkog i valjkastog oblika tijela koje je podjednako široko na prednjem i stražnjem dijelu. Noge su mu kratke i nježne, a rep malen i dobro prilježe uz tijelo. Glava mu je u odnosu na tijelo velika i kuglastog oblika sa širokim čelom i njuške sa velikim očima koje se jako ističu. Uši mu stoje uspravno i u s p o r e d o , d u l j i n e d o 5,5cm. Težina mu se kreće sa 0,7kg do 1,5kg, a idealna težina mu je od 0,9 do 1,25kg. Krzno mu je kratko, duljine od 1,8 do

2cm, gusto i nježno s laganim pokrovom.

LAGANE GREŠKE: Nešto duža, uža ili šiljata glava. Mesnate, široko nošene ili šiljate, zajedno sastavljeni, loše obraštene ili roza prozirne uši. Vrat nešto duži.

TEŠKE GREŠKE: Odstupanje od patuljastog tipa. Sasvim uska i dugačka glava. Vrlo tanke, gotovo bezdlake ili krupne i grube mesnate uši. Duljina ušiju preko 7 cm.

Hermelin kunić s plavim očima
hermelin kunić s crvenim očima

PATULJASTO OBOJENI KUNIĆI

Kod patuljasto obojenih kunića vrijede sva objašnjenja kao i kod hermelina s tom razlikom što se kod patuljasto obojenih kunića opaža kako čista boja koja može biti: sivosmeđa, plava, crna, havana boja, crvena, miš boja, separator boja, činčila, deilenaar boja, lux boja, perlfeh boja, sve srebrne boje, t i r i n s k a , m a r d e r boja, sijamska, bijeloopaljena, hot ot boja, rhen, loh, ruska, holandska i japanska. Također su dozvoljene sve boje šaraca (orijski šarac, trobojni i engleski šarac).

1. Patuljasto obojeni kunić boje trobojnog šarca
2. Patuljasto obojeni kunić boje bijelo opaljeni
3. Patuljasto obojeni kunić hotot

TABLICA TEŽINE MALIH KUNIĆA

MJESEC STAROSTI	1.	2.	3.	4.	5.	6.
TEŽINA U KILOGRAMIMA	0,2	0,4	0,6	0,8	1,0	1,2

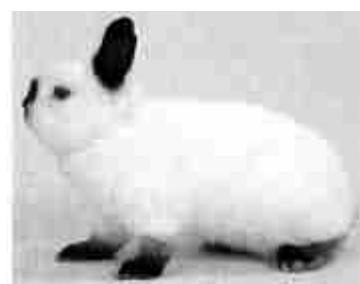

1.

6. PATULJASTI OVNOLIKI KUNIĆ

7.

2.

8.

- boje
4. Patuljasto obojeni kunić činčila boje
  5. Patuljasto obojeni kunić loh boje
  6. Patuljasto obojeni kunić marder (kuna) boje
  7. Patuljasto obojeni kunić perl feh (mišje) boje
  8. Patuljasto obojeni kunić ruske boje

4.

5.

PATULJASTI REX KUNIĆ

Prekrasan kunić koji je dozvoljen u svim bojama ali je svojom težinom nešto teži od hermelina i patuljasto obojenih kunića. Težina mu se kreće od 0,8-1,4 kg a idealna izložbena težina od 1,25-1,4.

Patuljasti ovnoliki ren boje

PATULJASTI LISIČASTI KUNIĆ

Dugodlaki "patuljak" kojega nažalost ne srećemo u Hrvatskoj ali svojim atraktivnim izgledom i bojama u Europi na izložbama oduševljava mnogobrojne posjetitelje. Težina mu se kreće od 0,8-1,6 kg ,a idealna izložbena od 1,25-1,4.

Patuljasti ovnoliki sijamske boje

Renomirani uzgajatelji patuljasto obojenih kunića u Hrvatskoj su Gordan Barjaktarević ,Tatjana i Slavko Toplak ,a patuljasto ovnolikih Ivan Jakuš

Patuljasti lisičasti bijelo opaljeni

Patuljasti lisičasti sijamske boje

OVNOLIKI KUNIĆ

podjelom po pasminama pripada u veliku pasminu. Ovnoliki kunići dijele se na francuske ovnolike i njemačke ovnolike. Europski standard ujedinio ih je u ovnolike kuniće. Francuski ovnoliki uzgojen je oko 1863-1869. godine u Avignonu,a njemački ovnoliki priznat njemačkim standardom 1933. godine. Ovnoliki kunić potječe od engleskog ovnolikog, belgijskog orijaša i velikog normandijskog kunića. Ovnoliki kunić svojim izgledom djeluje zbijeno, široko i masivno sa svojim mišićima na jednoličnom kosturu. Vrat je neprimjetan,noge djeluje kratko i snažno. Krzno je gusto a vunica u pokrovnoj dlaci čvrsto priljubljena uz tijelo nije pretvrda. Dlaka je dužine 3,5 -4 cm. Glava je široka i jako razvijena s nagnutim ovnolikim nosom.Jaki nabor s ušnim korijenom čini takozvanu krunu. Uši mesnate dobro obraštene koje

vise u potkovastom obliku s obje strane glave. Njihov raspon treba biti 38-45cm(mjereno od vrha ušiju preko glave). Ovnoliki kunić dozvoljen je u svim bojama kao i šarac. Šarac svojim izgledom ,crtežom ramena,leđa i zadnjim djelom treba biti pokriven tamnom bojom.Glava je kod šaraca pretežno tamna.Ovnoliki kunić pripada u kasnostasne pasmine(kao i vele pasmine). Vrijeme prvog parenja preporuča se kod KUNICA starosti 9 mjeseci a kod mužjaka s 12 mjeseci. Kunice nose 28-32 dana. Mladi tek izleženi kunići su slijepi ,goli i ovise isključivo o majčinom mljeku ,toplini glijezda čak i u ljetnim mjesecima kao i nadzoru i kontroli uzgajatelja. Kunica pravi glijezdo kotilici od sijena i dlake koju čupa s trbuha oslobađajući tako mlječne bradavice kako bi mali kunići mogli sisati. Nakon 15 dana progledaju i znatiželjno istražuju kotilicu i kavez. Najveća radost za svakog uzgajatelja upravo je to vrijeme kada mladi kunići svojim vragolijama oduševljavaju. Kunice kote od 4-16 mlađih iako je optimalan broj 6 mlađih. Malim

kunićima uši trebaju pasti do smoga tjedna život a Dugogodišnjim uzgojem ove pasmine primjetio sam da kunići kojima uši padnu s 15 dana starosti imaju izvanredne odlike pasmine i ostavljam ih kao rasplodna grla za daljni uzgoj. Od dana kada kunići počnu sami jesti pa do trećeg mjeseca starosti jedu jedan obrok smjese za kuniće ujutro i žitarice (ječam,zob,tritikal,pšenica i kukuruz zimi) navečer. Tijekom čitavog dana mora im biti dostupna svježa voda.Mladi kunići se od majke odvajaju s 8 tjedana starosti. Kao prostirka u kavezu koristi se sijeno ili ječmena slama i mora obvezno biti da kunići ne dobiju žuljeve. Ovnoliki kunić dostiže težinu i do 9 kg. Svojim izrazito mirnim karakterom pogodan je za uzgoj djeci i početnicima a svojim atraktivnim izgledom privlači pažnju na izložbama..

TOMISLAV KAPITAN
MILKE TRNINE 15/I
10310 IVANIĆ GRAD
Tel/Fax : 385 1 28 81 912
E-mail: tkapitan@inet.hr

OVNOLIKI KUNIĆ	
AA BB CC DD GG	Sivo-smeđa boja
AA bb CC DD GG yy	Crvena boja
AA BB CC DD GG yy	Zeca boja
AA B,B CC DD GG	Čelična boja
AA B,B,CC DD GG	Čelično-crna boja
AA BB CC DD gg	Crna boja
AA BB CC dd gg	Plava boja
AA BB cc DD gg	Havana boja
AA bb CC DD GG	Žuta boja
AA bb CC DD gg	Madagaskar boja (tirinski)
aa -----	Bijela boja crvene oči
AA -----XX	Bijela boja plave oči
Osnovna boja + Kk	Ovnoliki šarci

GENOTIP BOJA OVNLIKOG KUNIĆA

P O Z I V

UZGAJATELJIMA HRVATSKIH IZVORNIH PASMINA ZA SUDJELOVANJE NA 11. DRŽAVNOJ IZLOŽBI

11. DRŽAVNU IZLOŽBU MALIH ŽIVOTINJA,
KOJA ĆE SE ODRŽATI
17. - 19. SIJEČNJA 2003. U
SLAVONSKOM BRODU, POSJETITI ĆE
PREDSTAVNICI EUROPSKOG SAVEZA,
TE JE TO JEDINSTVENA
PRILIKA DA PREZENTIRAMO
HRVATSKI UZGOJ.
STOGA ODAZOVIMO SE I POKAŽIMO
ŠTO UZGAJAMO U
SVIM GRANAMA UZGOJA.

**IZVRŠNI ODBOR
HRVATSKOG SAVEZA**